

ARVIDUS OLAI SCHENINGENSIS, PETRARCA,
FRANCESCO, GÜNTHER

Francisci Petrarchæ Speculum morale,
thet är: En kort skådespegel, som lärer
huru en menniskia i thenne werlden
sigh förhålla skal, at hon sigh aff
medgång icke förhäfwer, och i
mootgång icke öfwergif

1641

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
  - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
  - *Sök*:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
  - *Klipp & klistra*:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

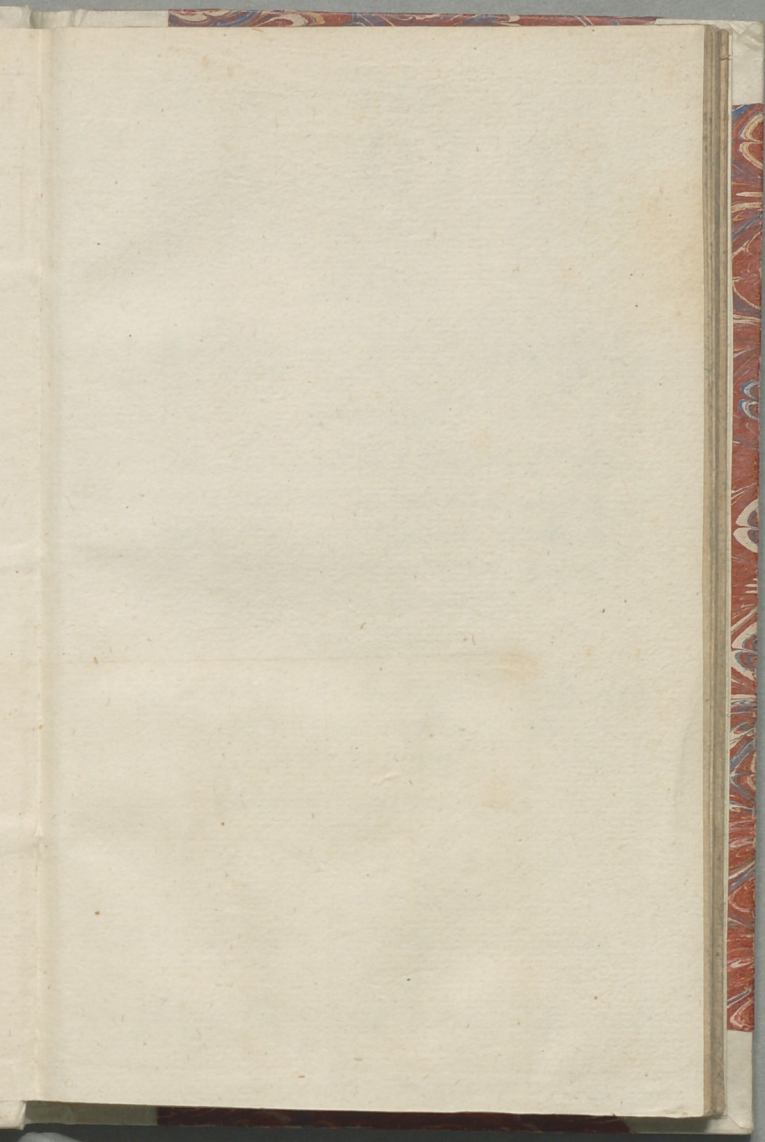

Föreläs.
Vitt. dv.
0

F1700

1930

ex. a (med. Derata)

FRANCISCI PETRARCHÆ
SPECULUM
MORALE,

Thet är:

En kort Skådespegel/

Som lärer

Huru en Mennistia i thenne Werlden
sigh förhålla skal / at hon sigh aff Widgång icke
förhåfwer / och i Dootgång icke öfvergifwer :

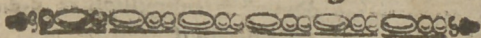
Behan Wärdeligheten och ar / Enden
berändker / och siet hopp til
Gudh setter.

Yngdommenom til nytta / och eliest
Kärrsinnigom Christnom til
Betrachelse.

Sörswenskad och i Rijn affsatt
Aff

ARVIDO OLAI

Sch. Linc. Collega.

Linköping /

Tryckt hos Christopher Ginter / Åhr 1641

Then Åhrewyrdige Höghlärde
Herr

Wester Jon PETRI

GO THO.

Thet berömlige Linköpingz Stiffs

wäl förordnade Biskop och Ans

delige Förman/

Minom Gunstige Patron och höghe
Befordrare,

Sampt:

Them Wyrdigom/ Högh- och Wallär-

dom Capitels Herron/

Minom Frommom wälbenäghnom Sådrom
och Gynnaron.

Theslikest:

Någrom Androm minom synnerli-

ghom Wälgerningz Sådrom/

Som migh godt bewijst
hafwa

De thetta så swenske Arbeite för icke

wälmeent Tacksamheez Tack uel

ödmukt Tienstwilligheez dediceres

och iustificer

2ff

A O

Nåd och Frid aff Gudi genom
Frelseren Christum:

Eders Åhewy: diaheet: så ock Edres
Wyrdighetter och Fromheter all
och alltid iroligen önslandes.

Åhewyrdige Herre Bis
kop/ Gurlige Besordras
re/ Wyrdige Capitel Her
rar/ och Fromme Wdigers
ningfäder: I het är uth
then helga Skrifte/ Werdige
lige Historier och dagelig Förfarenheet i så som
flar/ at Iack somheet är een then Ädleste Dygd
som någhon tiid affläyas och beprijsas kan. I y
hon förwarar Änglarna uthi sin Åhewyrdig
föremar Menniskan medh Gudi / hon hålles
eilhoya Himmel och Jord/ hon uppehåller Menn
nisklige omgengen i semio ock Eenighet/ Hon är
en Moder til många förnemlige Dygdebarn
mer/ som äro: En infödd Bornalet emoot
sine Föräldrar: Iit redeligit Hierdelagh emoot
sin Fädernesland: En oskrymt Heligheet
emoot sin Skopare: En uprichtigh Huidskap

Söretaal.

emoot sin Öfwerheet: En ödmuot Tienstwillig
 heet emoot sine Lärefäder: En redebogen Be-
 någenheet emoot sine Gynnare. Thetta all
 hafwa the gamble Wiſſe fordom wäl beſinnat.
 Seneca ſäger: Then ſom wil finnas Tackſam/
 han täncker ſtrax på wedergelning / när honom
 någgot gott bewiſes. Plato ſäger: Thet är
 rättwiſt at wedergella thet gods tu undſår / kan
 tu thet icke belöna / ſal tu thet om wäl tänckia
 och taala. Ariſtoteles ſäger: Om icke Tacks
 ſägriſe wärder them betalar ſom gott förſkyt
 hafwa / kan innet omgenge bliſwa beſtändig.
 Plutarchus ſäger: Innet förorsakar ſtörre frögd
 än Tackſägriſe: Och Menſſkian kan aldrigh
 better finnas Gud Tackſam / än om hon ſinom
 Fördärom och Wälgerningsfädom / för gam
 bla wälgerningar alltydh ny Tackſägriſe gör.
 Thersöre priffar Xenophon Konung Ageſi-
 laum, At han dömdo ordit wara / om then ſom
 meer förnäite / han ock icke ſtörre Tackſamheet
 bewiſte. Sälunda äro redelige Hierta alltyd be-
 negne til Tackſamheet / Thet på ite ſkiont Exem-
 pel är then ſtörre Monarchen Alexander, ſom
 ſade ſig myckit meer wara ſkyldigh Ariſtoteli
 ſinom Lärremaſtare än Philippo ſinom Faders:
 Ty off Fadrenom hade han lifff / Men off Lärre-
 maſtars

Företal.

mestarenom ist dygdesamt iijff. Man förnimmes
 och aff ostälige Creatur / at the och Naturen äro
 böge til Tack samheet / såsom Ambrosius wies
 ner om en Hund / then theer stilla satt / och medh
 öckeligit skellande ochode fins Herres döde
 krop som aff en Soldat war dröpin blifwin :
 Ther många medh förundran sågo yppå / til thes
 och sielwe Danemannen kom / then Hunden has
 de wäder aff / spräng hastigt till / och beet honom
 illa. Bihoff hwilket tekn han strax bleff tender
 til dräpet / fast toghen / och straffad. Storrens
 Naturlige Tack samheet emoot sine gamle Jöns
 äldrar är och aldeles tunnogh.

Såsom nu Tack samheet så mycket beprijslig /
 och både aff Människiors och ostälige Creaturs
 exempel i och hållin är : Så är theer emoot Dacks
 samheet en grusweligh odygd / Gudi och Mens
 niskiom mycket misshogeligh. Ty såsom Tacks
 samheet en liuffligh ynnestoch wenskap förwarar
 och bekräftar : Så ser man huru Dacksams
 heet alla goda Omgengeslogh upriswer och förs
 derfwar / och allahanda ednader i staden igen til
 wäggha kommer. Såsom Augustinus theer och
 betyghar säyandes : När tu nempner en Dacks
 sam / nempner tu tillika allahanda misgjetningar
 och luster.

Söretaal.

Medan thet sigh så i sanning hafwer / boorde
 ju alla Menniskior sigh om then ädla Tacfsams
 heck dygden högheligen beflitta. Men / Gudh
 bättre! Tacfsamhet warder off mångom förs
 drifwin / Oracksamheet rughad och låc hållin.
 Störste delen off Menniskior na edndia lytet på
 At tacka Gudh för sina wälgerningar: Almens
 nelige och besonnerlige. At tacka then Werldz:
 Öfwerheten för sin höga omwårdnat om thes
 ras wälfönd. At tacka them Andelige Förmåna
 nen för sin floora ähogha om theras Saligheet.
 At tacka frommom Lärelärdrom för sin flut om
 theras underwising. At tacka synom Förelä
 drom och Wälgerningsfärdrom för allahanda
 wälgiorde. Therföre hafwer Gudh i sinnes ofs
 wenda sin Nåd och wälsignelse / och tillsicka i
 staden igen straff och plåghor.

I medler tijdh Jagh sådant betdncker / hafs
 wer migh förefallit ut lytet Tijdhfördriff the
 timmar Jagh off Scholæarbetet monde fril was
 to / at off särtia på Swenska / Nemligen / Then
 gamble Nymkunnoghe Poëtens och Oratoris
 Francisci Petrarchæ stöne Moralist. Versler,
 (Om hwilken Petrarcha Collegium Gesle
 num i sin Censur om Doctoris Cunradi Die
 terici Catechesi ill then Gudfruchtige Läsoaren
 ganste

Företaal.

gensta berömligen talas. Bemelte Oratoris
 Skriffter hafwer och Langius icke ringa achtas
 i thet han honom i sitt Skon. Florilegio mest als
 lestedes in för de hafwer.) Förmenandes migh
 thet medh mångom til godo tjåna. Synnerli
 gen Bagnomenn: Ad then skund somme Fran
 cisci Petrarchæ, Baptista Mantuani, och and
 dre sådane gamle Authorum Verser esom
 offra i repetitionibus Scholasticis, såsom
 Loci Communes morales intolkas och öfwas.

och achtas Jagh uti ödmult Tienstwila
 lighet således först och fremst emoot min Thres
 wärdige Herre Biskop och äunlige Patron, se
 dan emoot mine Wärdige Copielesfader / Thers
 hoos och några andre Wälgerningzmän / medh
 en lijten Dedication, för mycket gott / migh
 tack sam bewissa. Ödmulteligen bidandes / at
 en god wille må blifwa wäl uttydd och til godo
 hållin. Thet Jagh medh tienstwillig Tack sam
 het alltid gerns will och skall finnas redoboghen
 at aff tjåna then skund Jagh leswer.

Når medh Jagh önskar / at Gudh wille nås
 deligen bewara sin helga Församling: Wäl bes
 kydda Wår Nådige Drottning och hela thet
 Kungelige Hws och Wårt käre Fäderneslandz
 Nådige Regering: Affwåria Krijgh och Tus

mult: Förlåna Frid och Kooligheet. Wälsigna
thetta Land och Styffe medh Kyrtior och Scho-
lar / Statthåller och Landzhöfding / Biskop och
Förman / Predikanter och Hörare Synnerli-
gen thetta Linköpings Gymnasium och Schola,
er här må altijdh wara en luffligh HErrans
Orde och Trägård. Ther uti fruchtsomme
Orter och Träd måtte planteras och tilwaxa/
och blifwa wärdige at bära frucht medh myckin
förköffring.

och befaler Eders Åhrewyrdigheet sampe
Eders Wyrdigheeter och Fromheeter under
Gudz thens Aldrahögstes Wälderiska bestemm
til önskelig Lycksaligheet nu och altijdh troliken
off hiertat, Skrifwie i Linköping then 19 No-
wembris Anno Christi 1641.

Eders Åhrewyrdigheet
Så och Eders Wyrdigheeter
och Fromheeter

Altijdh uti ödmunt
sienfwilligheet
förpliktat

Arwid Oloffson.

EPIGRAMMA

IN

MORALIA PETRARCHÆ DISTICHA

Opusculum egregium,

à

Viro Venerabili & Ornatissimo

DN. ARVIDO OLAI SCHENINGENSI;

Inferioris Lycæi Lincopensis Pædagogo

Industrio, egregiè translatum

& in lucem editum.

Inveniet suavem jucundâ fronte Leporem,
Astidua dextrâ qui capit huncce Librum.
 Nam pulchras methodo virtutes convenienti
Adducit, doctum sic docet, atq; rudem.
 Quibibit Aonidum de fontibus, in recreatur,
Carmina dum libri noscere discipiat;
 Et qui Musarum calcavit limina nuper,
Cum Succano videt, commoda magna videt.
 Jam quia rem tantam tu Schenningensis oportet
Reddere sis ausus, jure paratur bonos.
 Maximus hic honor est Patria servire juventa,
Proq; labore datur: gratulor ergo tibi.
 Posthac & Pubi pro pondere commoda ferre
Perge, Deus cæptis annuat atq; tuis.

Fraterni amoris secretandi ergo
 modulabatur,

Daniel Gissonis Smalzius
 Lincop, Collega,

Quid frugū quosvis humana sortis alumnos
 Hocce Venusini suave ceculusma docet;
 Si fortuna iuvat, tolli nimis ipse caveto,
 Si fortuna tonat, mergier atq; cave,
 Perdius & pernox bene pensiculasse videris
 ARIDI ingenij dexteritate velox,
 FRANCISCI speculum dū tu morale Petrarchæ
 Versum in maternum cudi idioma facis,
 Distichon ad quodvū iurges ex ordine rhythmos
 Suecanos, habuit dispositosq; loco,
 Discens ut pubes animi florenti & avi
 Hinc carpat vita dogma fidele sua;
 Nec caput extollat fastu sublime superbo,
 Afflit dum vetis aura secunda datis
 Nec percellatur diro formidini ictu,
 Turbine dum favosors inimica ferit:
 Sed ferat equaminū faciem Rhamnusia utramq;
 Confidens, sortem qui regit, iug; Deo.

Paranesis ad Juventutem.

ERgo in vere sua versus legat indolis, boscos,
 Tempore & autumnū messū optima fiet,
 Versorem & mactet pubes affamine salt:
 Præceptor? Dignus quē pia secla canant.

Honoris, moris & gratulationis ergo
 simul et in eodem calamo scriptis

Magnus Magni C.

ALIUD.

EN quantum profici & qualia commodata
prestat

Translator, presens dum benè vertit opus!

In quo perspicuè Moralia dogmata dantur

Multa ac ad versa sunt documenta rei.

Ante atriis etenim clarissima semina menti

Inscita non minimum commoditatù habent.

Hanc igitur cupidè volvas studiosa juvenus

Quilibet ac vite consuluisse cupit.

Et Domino Arvido solvat de pedore grates,

Ejus enim studio claruit ecce Liber! (ma)

Ipsi hinc surgit honor, sus panditur hinc bona fo-

Nominis & clarum provenit inde decus.

Amico integerrimo
scripsit

Johannes Petri Phallenius
Vimmerbyensis.

ALIUD.

VEre novo viola peragrata si forte viretanti

Sol ubi vivifico, candido calore creat.

Gressum nunc sistis pascens tua lumbina genanti

Vimiva concupitans luxuriosus coma.

Esse.

*Elysijs veluti cum floribus arbor amicta est,
Hec roseum spargit, flore polita novo:
Antea quod fuerat vulgo, caligine fuscum,
Monstratur planum, carmine nunc Suecico
Junctus namq; Adamas quo nunc preciosior auro
Transparentis fuerit splendidus ac rutilat,
Laude igitur dignus, cum te moderante docetur
Sic, Domine Arvide, perge docere, Vale,*

*Amoris & Honoris ergo
apposuit*

Daniel Folcheri Lincopensis

ALIUD.

Mente valet, (juncta est facundia gratia
scriptis.)

*ARRIDUS, pulchra virtutis & artus amator,
Qui nostra pubi, pro tempore Lincopiensi,
Porrigit & Nectar, studio fere Ambrosiamq;
Hocce suo; cum vivendi bene dogma retegit*

PETRARCHAE, qui quis nostrum nunc ore
Succano

*Hoc noscat, sciat ut non plus moduletur a manu
Fortuna circo fixus, quam postibus ejus
Abiectus fuerit: Nunc quarite dogma legentes,
Versorem meritis, simul amplexate benignis.*

*Honoris & amoris contestandi gratia
sponnebat*

Nicolaus Olai Lofftander,

1
Then Förste Tractat/

**Huru man skall lempa
sin frögd i Lycko och Medgång.**

Vngdoms frögd.

Quid demens tantum gaudes juvenilibus
annis,
Cum fugiat volucris læta iuuenta pede!
Hör vnger Man / ochta och mer!
Hwij står tin frögd i Vngdoms wer!
Vngdom medh hast förswinner bort!
Ty Döden jaghar alltid fort.

Deyeligheet.

Discite mortales fragili non fidere formæ,
Quæ castis damno moribus esse solet;
O Menniska betenel wäl här!
Eliot ey thet tu så sogher dr!
Sågring Kyskheeten försät gör!
Then of alla doch elsta bör.

Sundheet.

Sæpius ægrotat mēs sano in corpore, nusquā
Pejus habet mala mens corpore quā valido.

2 Wärteligh frögð
Krops Sundheet offta Stoda gör
Siälens krafft / gott är thes för /
I Siuldombes här på Jord /
Att man må rätt och to Gudz ord.

Igenfängin Sundheet effter Siuldombes.

Est melius valeas animo quàm corpore
multis

Crede mihi nocuit conualuisse malis.

Hoo Krankheet lijder medh Tolmod /
Til honom haor Gudh ynnes god /
Men then sin Krop försogh haor lär /
Wister lärliah thet Ewig är.

Starkheet.

Infant qui robusto de corpore fidit,
Excellit vires corporis ingenium,

Then sin Förtröfning sätter till
Sin starka Krop / for myckit will /
Jett gott Förstånd wide öfswigår
Kropsens starkheet / chwar hon står.

Snellheet och Behendigheet.

Currim⁹ ad mortē citius vel tardius omnes,
At precium vitæ qui benè currit habet.

Att Man löper till Döden bort /
Then ens sacht then andra fort /

i Lycko och Medgång:

Såll then wäl löper hen får lön/
För Christi skull/ then Gudh en sön.

Förstånd.

Serpentina placet Prudentia, callida vulpis
Astutæ mens est insidiosa nimis,

Wara illkool medh hinderlist/
Ar offte en Kool til lijff och twist/
Förståndigheet är alltid godh/
Lisfigheet gör bedröfwat modh.

Itte gode Minne.

Est aliquid benè qui meminit, sed sæpè te-
naci

Accidit ingenio, quod meminisse dolet.

Itte gode Minne wäl lofford bär/
Doch sellan thet warachtigt är/
Dch offta kan man minnes thet/
Droo och Ängst blandas medh.

Wälcaligheet.

Eloquio multi ad, uti, multi periére,
Heu quantū miseris lingua nocere potest!

Wälcaligheeten mången Man /
Framsättia och för dempa kan /
See till huru tu henn^r haas lär /
Ty mångom Rådigh Tungan är.

Wätteligh Frögd
Dygdz ber öm.

Virtutem iactas vitiorum pondere pressus
Affectus virtus est cohibere suos.
En löst grundwol till Tucht och Dygd/
Är ödmuikt vthan Lasters blygd/
Then onda begär styrra kan/
Dygden förwist behåller han.

Itt gott Namns inbilning.

Conscia mens pravi, non claro nomine
gaudet,
Displicet ingenuis gloria falsa viris.
Itt onde Samwre medh itt gott Namn/
Tillsamman sigh ey ena kan/
Sollt prijs hwat redligh förachter/
Säfenge loff ey effter trachter.

Werldzligh wijsheetz inbilning.

Est sapiens qui dissimulat sapientiam ha-
bere,
Est sapiens vitam qui tenet innocuam,
Then sigh ey tycker wara wiss/
Hans wijsheet är wärd loff och prijs/
Och then sin lifsztyndh sörer an
Okräftliga/wijs är then Man;

Andes

Andeligh wijsheetz inbilning.

Orphanos viduasq; inuisere & spernere
mundum,

Hac Christo verâ relligione placet,

Faderlös Barn / Entlar i nödh
Solia / förachte Werlden snedh /
Then så lefwer råde Andeligh de /
Och blifwer altid Christo lär:

Frijsheet.

Non liber, qui peccatis inservit, habetur
Libertas, sed ubi Spiritus est Domini.

Frijsheeten geller icke floort /
För then som altid Synder foert /
Men råde frij de then wäl lefwer /
Wist Gudz And^h hoos honom blifwer.

Nampnkunnogt Fädernes
land.

Quid refert quâ sis Patriâ satus, omnibus
una.

Quærenda est nobis non peritura domus.

Nwar tu äst född i thenna Werld /
De titt lijff ju en wandringsserd /
Hoos Gudh wäret Fädernesland de /
Liff så oc tu får Woning ther.

Adelstand.

Quid frustra exultas clarorú nomine avo-
 Et falsum nomen Nobilitatis habes? (rú,
 Alf Förfäders Ahner och Slecht/
 Blifwa berömd såfengt är thet/
 Then sielff är snell och Dygdessam/
 Han är then topperst? Adelsman.

Högh Herkomst/ Höghet fall.

Indulget fortuna malis ut ledere possit,
 fit casus levior, si minus altus erit-
 Lyckan är wäl them ondom blidh/
 Doch löner hon i sinom tidh/
 En gagnar; högh Herkomst/ höghet fall/
 Ju höghre Erda; Ju tyngre fall.

Kräseligheet i Maat och Dryck.

Fæcundicalices amor immoderatus eden-
 Enervant vires corporis atq; animi. (di,
 Then nogh Dricka och Fräsa will/
 Han förer sigh all Siukdom till/
 Sinne och Krop förswaghet han/
 Lijfwet altså affloras kan.

Stoore Panketer.

Sæpè bonos mores rapiüt convivia men sæ,
 Sapè perit Probitas ingenuusq; pudor.

Aff mång Samqwem förlores Dugd/
 Lucht/ Fromheet/ goda Seders blygd/
 Ty i sultrus och sus om Natte
 Bliswer fast sellan Dugd achtat.

Stidna Klädningar.

Vile quid exornas nitido tam corpus
 amictu,

Quod cras fortè avidis vermibus esus erit!

Tu tencker pryda vthan meen /

Tigh wäl medh saghet Klädne & stien!

Ah wochta tigh! Tin arma krop

Fräta i Morghon Watte op.

Roo och Stillheet.

Nulli hinc certa quies, cunctis crux una fe-
 renda est,

Post liceat stabili fata quiete frui,

Ingen får nu i Rosengård /

Sittia medh Roo på thenna Jord!

Tit fors är allem lagdt vppå /

Som wilia Christi hwijla få.

Godh Lucht.

Quàm gratos moriens tumulo exhalabis
 odores?

Gratus odor tineis putre cadaver eris.

Wärdeligh Frögd
När söler tu Frögd aff skön Lucht,
Tend / när tu äst dödh huru smuðe/
Ein Krop lucta och smaka skall
Mattomen? Han förtäres all.

Viusfligh Music och Strengespeel.
ENervant animos cytharæ, cæsusq; Lyræq;
Et vox, & numeris brachia mota suis,
I Werlden här dr alle säfenge/
Medh Sång och Music Instrument,
Siälens kraffter the afhenda/
Och tigh offra frå Gudh wenda.

Danker.

Convincunt mollē spectata tripudia men
Ille locus casto sapē pudore vacat. (tem,
Vithi Lätferdiga Danker/
Waghos offra Dygd i Stanke:/
Nattesus tigh Synden hölier/
Så at offra ånger sölier.

Lustiga Leeker.

EXerce corpus lusu, non membra fatiga,
Nam cunctis debet rebus inesse modus.
Swa tin Krop medh Leek och Speel/
Så att tu en vitherdas heel/
Ty i all ting dr mätton godh/
Altså gifwer hon här seisse medh.

W

i Lycko och Medgång.

Brådespeel / Schachtafel.

A Lveus exofas pellit luforius horas,
Ludus habet laudem si moderatus erit,

Speelite iustigt Lycksfordriff är/
Om en eliest mått en hvar för/
Stunderna förbij löpa snart/
Dyft kommer Aldren medh en fart.

Kort och Terningspeel.

A Mittit nummos animi sed dāna lucratur,
Tempus taxillis qui terit omne suum.

Brutar tu Kort / och Terningspeel/
Sander tu tigh all Synd och Feil/
Penningar tu lått blifwer qvitt/
Såfengt tu och nöter tin tidh.

Hoff Narrar.

Sunt scurræ fatui, sed inutilis aulica turba
Dilecti Dominis, quos levis aura capit.

Dytlaren sin Herre hyllet/
Når han honom Bulen fyllet/
Wiul är han så Soppen är seet/
Eliet han andra Swinter weet.

Ridderspeel.

ET luctu, & cursu, saltu & certare palæstrā.
Hæc benè conveniūt, sed moderata viriat

10   Mätteligh frögd'
Orbetias/Sehta/Wadia/Springa/
Kan och så titt Nampn förtinga/
Then Mätteligheeten ey är /
Then tigh för all bör hafwa får.

Stådespels tidsfördriff.

Si tauros te tam iuvat expugnare feroces.
Fac contra carnem bella geras propriam.
Idt ey höras tu äst så ur/
At tu går i kamp medh Wildiur /
Scrijd heller moor titt kööt i tids/
Moos Synden/Satan/Werldzens ijd.

Kamphester och Saballer.

Utile equus animal sapere est, sed inutilis
usus,
Cùm stulto Domino est forma labore
Jre nyttige Diur och arbetsampi/   (prior.
En Hest är om tu brukan kans/
Til nödtorfft ey til öfwermodh.
Högferdigheet är aldrigh godh.

Jaghz tidsfördriff.

Quid iuvat optandum venatu perdere
tempus,
Quærere cum possis commodiora tibi?
Then tids tu slijer medh Jaghande/
Warder tu stundom tlaghande/

Seer

Seer tu på titt beordde fall/
 Afflöper tigh bäst tiden all.

Stoort Hoff och myckit Hwosfolk.

Si gravis oblectat te turba domestica, curis
 Non requiem capies, nec benè tutus eris.

Then myckit Hwosfolk tista will/
 Faller oro och kymber till/
 För iheras buller / trång och gny/
 För han en ofta wara fril.

Stoore Sätegårder.

Quid struis eductas immensis sumptibus
 aulas?

Sis memor, extinctum te brevis urna te-
 Tu bygger nogh med lofnad floor / (get.
 Best en hoo effter tigh iher boor/
 En större Arff får tu här vth/
 In en trång Gress och Swebpellus.

Faste Slott.

Quas auri pondus fortes nõvinceret arces?
 Nullaq; non metuit saxea fata domus.

Innet Slott war så fast bekele/
 Kom Gud iher till, biesst iher stroy sele/
 Tit Hws wäl står på Klippan såst/
 Likwäl blifwer Döden tin Gäst.

Rostee

Kosteligt Boohagh.

Est luxus si multa nimis nitet arte supellex
 Temporibus priscis parciore usus erat.

Et oer Högferd är om Bootygh tin/
 Gifwa oss sigg glans och klart skijn/
 Stofferad medh Konstrijt smycke/
 Sordomdagg war annan tycke.

Perlor och Adlasteenar.

Gemma valet tanti, quanto dilectior, una
 Quæ coeli sedes unio certa parat. (est)

En Adelssteen dyr reknad är/
 Lijkwäl han ingen Saligh gör/
 Adelska Perlan är Gudz ord/
 Wär högsta Tröst på thenna Jord.

Stidna Dryckatiärl.

Flætilibus vasis raro aconita bibuntur,
 Pocula sunt magnæ quælibet apta siti.

Förgiffte och oreent synes kan/
 I Glaas/ ty elste dem hwar Man/
 Ther oss kan man lesta sin corst/
 Guld och Silfwer är Dghna lust.

Stensnisderis.

In varijs rebus miramur acumina mentis,
 Noscere nec rerum discimus artificem.

Bland Ridna Konfyer är ock een/
 Kunna polera Udelstien/
 Konfyers beröm står wäl alltidh/
 Doch warder glömd Slaparen blijdh!

Konfriska Tafflor.

Sydera si spectes coeli & nascentia terræ,
 Picturis nunquam te manus afficiet;
 Then Cool/ Wäns och Himnells högd
 Släder, Blomsters och Driers frögd/
 Han må sigh ther på förundra/
 Och förbiggå Wälning andra.

Willstuderis.

Ingenio factas statuas miraris & arte,
 At caveas animo sint simulachra tuo;
 Om Welätes förlust tigh/
 Af Erd och Sten myckit Konfrisk/
 Ställ tu tigh sielff betenckia wäl/
 Tu ey ther medh dårar ein Siel.

Malmtjäril.

Non tibi tam placeat cuiusvis vasa metalli,
 Et ligno sapiat non minus ipse cibus;
 Hoff aldrig så stoor behogh till/
 Allhanda blanke Malmtjäril/
 Tigh är ther its onödige wijs/
 Af Erd smala och wäl sin spijs!

Wäng.

Måtteligh Frögd
Många Böcker.

Res bona librorum, si quis bene noverit
uti

Copia, sed fatuos copia sæpè facit.

Med konst ringa / Böcker många /

Plågar Norrefrögd angånga /

Ey / många Böcker behöfwer

Then alltid Christligha leswer.

Berömlige Scribenter.

Scriptorum tot sunt monumenta quot au-
rea cælo

Sidera, at in paucis stat tibi vera salus.

Swad är många Böcker skrifwa

Och sielff ogudachtigh blifwa /

Wil tu wara rätt wijs och klook /

Leff wäl / så haer tu alltid nogh.

Grader på Högh Scholar.

Quam pulchrum ducis, si diceris esse Ma-
gister,

Sola Magisterij nomina Christus habet.

Loffligt är Magister wara /

Om tin Lardom kan thet swara /

Doch högst och förnemst Messaren

Är Iesus Christus Jälsaren;

Andra högga Titler på
Universiteter.

Quid doctrinarum titulo lætaris inani?
Nota est indocto nulla camæna tibi,
Medh stoort beröm tu tigh titler/
Aff fåsenge Lærdoms Titler/
En är Lærd/ honom bör åhra/
För androm/ huru the læra.

Hoff Befehl.

Si te virtutes capiunt quid quaris in aula?
Scis Dominos dubiam semper habere fidem.
Then voligt Samwet hoswa will/ (dem)
Skide en hur' i Hoff går till/
Stoort Hoff medh stoort sabra angår/
Lofwen theer offte i twijfwel står.

Kriigs Befehl.

Rara fides, pietasq; viris qui castra sequuntur,
Est cupidis belli mortis aperta via.
I Kriigh sellan Gudfruchtigheet
Öfwes / meer Öfwerdädigheet/
Then öfwermodigh til Kriigs går/
Honom Dödzens wdgh öpen står.

Her

Wäteligh Frögd
Herra gunst.

JActuram famæ & rerum dat curia regum,
In domibus regum rara ayis est Pietas.

Om tu Hoff läfwen wilt förstå/
Wete Stad' an gagn skal i tithes så/
Wil tu hålla Gudsfuchtan frij/
Så lät tigh Hofftiens gå förbi.

Gode Wenner.

Non tecū qui sunt veri sunt semper amici,
Qui manet adversis rebus amicus erit.

Theras wenskap ey länge står/
Som an hoos tigh när wälgår/
Katta wenner pröfwes i nödh/
Som Guldet vithi Elden rödh.

Werswade Wenner genom Bress
och Skenkor. (cos

Munera si dederis multos numerabis ami
At tu sapè manum contrahe, nullus erit

Wenners Ansicht tu ey tänner/
Lell tu honom Gäfwer senner/
Herr Skient wäl wenner lan fånga/
Eliet see huru tigh mon gånga.

En cenda troghen Wen.

Verus amicitiae cultor pretiosior, auro est
Et gemmis, sed n. dic mihi ubi inuenias

En rått trogen wen fast betier/
 In Guld och Adla steenar är/
 Haff aff hiertot lär en sådan/
 Wen sägh migh hwar tu flannan kan:

Stoore Rikedomar.

Quando foramen acus poterit penetrare
 Camelus,
 Tunc poterit dives regna videre poli.
 Rik vara ther til from och rätt/
 Rimar sigh som Knagglogt och slätt/
 Trögt i Nälen går Camelen/
 Så trögh är Rikom Himmelen.

Bergzbruk.

Quærit avara manus lucrum per saxa per
 ignes,
 Abdita nec tellus tuta manere potest.
 Slemin winst man aff Gierigheet får/
 Hon genom Jord och Klippor går/
 Söler Malm på alla vägar/
 Kroppens wällust hon så plågar.

Skatt grafwin uhr Jorden.

Collige thesauros, quos nulla ærugo pere-
 dit,
 Nec tineæ, nec quos fur malus abripiat.

B Eam

18
Mätteligh Frögd
Samla then Skatt som Ewigh är/
Then aldrig någon Kost förtär/
Tiuff en stid / Ingen Wärd Hofwer /
Besta Slotten tu rå hafwer.

Åker och winst.

INGENS est usura malū, mala pestis in urbe,
Impia non aliud tartara majus habent.
Då Åker hoo haer tigh vpidant/
Och Folk medh tigh til Hellswee sent id
Satan all Syndz Fader och Root /
Hafwer en vpwelt werre soot.

Wälbrukad Åker.

SI vivis largis agri proventibus, esto
Munificus, largo semine fit melior.
Will tu off Åker bruk leswa/
Estat tu Armom rundeligh gifwa
Såsem rund Såd sädd i Jorden/
Gifwar hundradesalt igen.

Örtegårder.

DElectant flores & amani gramina campi
Quæ tamē & molles reddere sæpè solent
Krydder / Blomster / Örtter gröno/
Aff sig gifwa Frödader skiono/
Tfen lust Rodar Foltz Sinn och modh/
Ar och Kpffheeten sellan godh.

i Lycko och Medgång:
Bostapshior der.

19

Formosi pecoris si cultor amore traharis,
Te pauper potius quā pecus, ipse trahet.
Tu hafwer myckin Jådåd lär/
I bet och itt slet Lybsfördriff de/
Jödh then Fattig i sin twång/
Wpsöd en Creatur så mång.

Elephanter och Cameldiur.

Grandia sunt Dominis animalia magna
voluptas,
Sæpè tamen famulis damna ded. re suis.
Heromen de wållust hur/
Elephanter och Cameldiur/
Men then sådan frögd hafwa will/
Faller offra foot skada till.

Martatter / Apinor och andra
Epreidiur.

Jucundos tibi si præbebit simia ludos,
Si modus abfuerit, simius alter eris!
Then lust hafwer off Apinspeel/
Förmyckin vthan mått och Spid/
Han blifwer sielf Apinon lij/
Wara sigh Fattigh eller Riik.

B ij

P 40

Påfogler/ Höns / Dufwor.

I Requietū animal gallina est atq; columba
Pro magno damno commoda magna fe-

Om tu elsker orooligheet / (runt)

Och i hwar wår oreenligheet /

Göd Dufwer/ Höner och Haane /

Slijf frögd söra the på bakne.

Siste Siöghar.

ET iuvat & licitū est piscando fallere tēpus,
Omne tamē tempus perdere pisce nocet.

Låt en all tid medh Fiskerij /

Förnötes och slet gå förbi /

En Gudh koop Fisker til Folk's spijs /

En til onödiat brul och wiis.

Frögdefogler i Bur.

Qui gustus varios elementa per omnia
quarit,

Et mortē & morbos contrahit ante diem.

Hwad gagnar tigh litt lysterij?

Luffe/ Wain/ Jord/ så en wera frij /

All frögd må fylla Hws och Bord /

Tent/ Döden haster medh tigh fore.

Ehtenskaps Stand.

Vivere conjugio sine si natura dedisset,
Libertas lociā magna carere tori.

Om Gudh tigh hade teck gittwa/
 Vthan Dwinno kunne lefwa/
 Så hade tigh varit frist stand/
 Vra vthan Ehtens Paps band.

Dwinnors Denelighheet.

A Urea pro pedibus, mulier speciosa, catena,
 Detormem nemo poscit habere sibi,
 En deghligh Dwinne en skion Guldkliäd/
 Lher medh förloras tin frishheet/
 Och samtes tigh bekymber till/
 En ofnygg ingen hafwa will.

Fruchtsam Hustruo.

G Arrula si tibi sit conjunx, facundaq; prole,
 Nulla quies fuerit nocte dieq; tibi.
 Luffe är ihet Dwinnan fruchtsam är/
 Om hon sitt Sinn foghigen bär/
 Eliest är swärt medh henne boor/
 Natt och Dagh gör hon tigh oroo.

Stoor Hengiff.

I Ntolerabilius nihil est quam foemina dives
 Si cupis uxorem poscere, posce parem.
 Haer tin Hustruo Rikedom stoor/
 Medh tråk och liiff hon hoos tigh boor/
 Hon är en Frew, tu en Dreng slett/
 Tin tiänst optaghis alt righ rätt.

Wärtteligh Frögd
 Eltrogz Speel.

D'Irius in terris nihil est quod vivat aman-
 Vis res & famam perdere, tutus ama. (te,
 Jorden en slemmare ting bär /
 In then sin dhra en haat lår /
 En Lestler Gudz Nådhs mista will /
 Eitt godz och goda Namn thet till.

Luffzarfwingar.

Non semper miser est, sterilis cui contigit
 UXOR,

Nam Patribus nati tristia sæpè ferunt.
 Darn Fadromen lust utlöra /
 Hier cans sorg och dhiter gdra /
 Ty dr en plet ofell then Man /
 Som lesver medh en ofruchtigam.

En lustigh yng Son.

ARboris ut germen spem fallit sæpè co-
 loni,

Sic quandoq, Patri spem rapit ipse Puer.
 Dhito bär Tädät skiono Blommer /
 Thet doch moghen Frucht en sommar /
 Sädan sin Son och wara kan /
 Pijsan så han dr worden Man.

i Lycko och Medgång
Denelighe Barn.

29

Forma pudicitiam prodit; forma eruit ur-
bes,

Forma suæ est multis maxima causa ne-
Sågbring haor förde Joseph i Nödh/ (eis,
Lagde Land och Står i Ust och Blödh/
Läs om Susanna, Helena,
Lucretia, Virginea.

En stark behiertad Son.

Res non magna viris, si fortia corpora ster-
nant,

Vincere qui didicit crimina, fortis erit.
En stor pris är / at en stark Nielt
Haor andra starka tunnast felt
Men then hålles för en stark Man/
Som sigh sielff öfwerwinna kan.

En kyst och tuchtigh Dotter.

Castra pudicitiaæ foedo expugnatur amore;
Ni sint praesidio quàm benè tuta suo.

Kysthett är en beryffliah Dugd/
Hannes bestierm d. Tucht och Dlygd/
Ee dock till at then Dyrakron
Beskr / och ey mister sin alank.

B iij

En

En redeligh Mågh och Dotterman.

NON focer à genero, non hospes ab hospite
tutus,

Tu speras generū posse manere probum?

Son är moot Faor / Dotter most Moor /

Sonhustron ey sin Swäro troot /

Trygg är ey Gisten för sin Wård /

Så är ock tin Måghz fromheet skärd.

Wälgiffte Barn.

EXITUS acta probat. Nil lauda solis ab ortu,
Sapè bono auspicio finis amara venit.

Intet förbitijda beröm /

Anden är owis som en dröm /

När itt ting sin affgång haor fått /

Kalles thet först onde eller gott.

Barnebarn.

DANT multi curas nati seriesq; nepotum,
Et plenam norunt expoliare domum.

Barn och Barnebarn raden långa /

Wäggho gifwa Sorgher mänggha /

The öda och nööta titt Hwæ /

Lefwa thet medh i slös och dus.

Styffbarn.

PRIVIGNOS & adoptatos licet esse probatos,
Est tamen multò tutius ut careas.

Styff.

i Lycko och Wedgång.

Styffborn och andre upriagha
I Barnstad/ kan tigh behagha/
För ihem hofwer tu doch sorgh floor/
Them för uthan tu trygger boor.

En Lârd Præceptor.

Est pudor à Docto te nil didicisse Magistro,
Quin age te docilem redde peritus eris,
Hwad hielper tigh en Mester lârð/
Om tu elsker leria och sterd/
Fölgh tin Mesters sligt och lâr o/
Ther medh kommer tu til åhro:

Stickelige Discipler.

Est iter incertum juvenis quò protrahat
etas,
Ingenium felix ad mala sæpè ruit.
En Lârsjung Stickelig/ lârð / behend/
Kon offta snart blifwa omwend/
Ungdomens wâgh fast owis är/
Tit snelt Husfrud floor sâhra bår.

En from Fader.

Indulgens Pater est, facias ut amore repen-
das,
Obsequioq; libens fer Patris imperium;
I tigh tin Fader from och blidh/
Hoff honom lâr igen och lîdh/

Saar fram / medh Lydno och Tolmodh /
En styff Son hoar en Lycka godh.

En far Moder.

Cum nihil est. natis materno majus amore,
Jam mater studijs sit veneranda pijs.

Dagundligh Modrens kärlek är /
Thet bästa Guds i Werlden här /
Bewis henne hertans kärlek
Tgen / och ödmuikt ushan sweet.

Kärlighe Systion.

SANCTA quidem res est stabilis concordia
fratrum,

Quæ tamen in paucis provenit ipsa locis.

Endreche bland Broder och Systier /
Alltidh HERren Gudh åklyfter /
Hon är en godh Dret ther hon står /
Sins doch en i hwaro Dretgård.

En godh Herra.

LIBERTAS melior Domino quocundq; beato,
LIBERTAS superat præmia magna ducum,

Tin Herre är aldrigh så godh /
Sörmeer Jagh håller ire frist modh /
Dn han än gifwer tigh rijs Gold /
I. doch Friheet bettes än Guld.

Stidn

Stien Waderleef.

Cum licet & possis coelo gaudere sereno,
Fac magis è purâ gaudia mente pareo.

Uff klart Wader tu gradis må/
Wen tänck thet är ey länge så/
All Frögd och Wälust platt förgår/
Jte reent Somwet alltid b får.

Enckeligh Seglak.

CRedere qui temerè vastis se fluctibus au-
Jam se, resq; tuas interiisse putet. (det.

Then Luff och Gadz Hofwet söi troor/
Hon siack på en lösen Sand boor/
Tänck at ok reda borto är/
Nåll för winst hwodigen kommer.

Såker Hampn.

SI non vicisti noli cantare triumphum,
Sæpius in portu merla carina perit.

Triumphér' ey fören tu winner/
Wostgång heamma ugh och flaner/
Hampnlagde Skiep skundom drifwa
Stormwår/ott the sendte blifwa.

Sörlofning uhr Fergelse.

Est carcer mundus, quo clauderis ipse ubi-
cunq; es,

Te solvas sceleris carcere liber eris.

Hela Werlden iett Fængels är/
 En fäng' ästu på Jorden här/
 Löss tigh frå tina Synders band/
 Så ästu fris till Foot och Hand.

 Iett roligt Stand.

TU quicumq; cupis tranquillâ ducere vitam
 Falleris, incertâ labitur hora vice,
 Eldznöd/Storm/Haghel/Regn och Snö/
 Engslan/Sorgh/Zemmer/Ach och Wee/
 Är thetta tigh god roo/ Jagh spør?
 Hwar stund sin egben pläggho söör.

 Macht och Walde.

Magna potestati sunt juncta pericula,
 magnæ,
 Qui moderatorem se cupit esse, furit,
 Wäld' och Macht är en tung bördo/
 Medh Sorgh/Sabra: Angest/Wödo/
 Ingen Wijs står sielss ther effter/
 Then Dögd hoar lär är noagh stoor Herr.

 Menniskeligh ähro.

Navigio fragilivehitur qui quærit honores
 Ingentes, & quem gloria vana trahit,
 Medh iett swaat Skiep han till Siöds går/
 Som Wärdzligh ähro effter står/

När Stormen ther på brusar fast/
Går thet til botnen medh en hast.

Wäl anlagde Wälgerningar.

ANtè quibus videas benefeceris, est memor
omnis

Gratus, ab ingratis gratia nulla venit,

Then tu gott gör see hoo han är /

En otack boor fast mängen när /

Fåa thet wärbewiist är minnes /

Wäst otack sam glömsko finnes.

Gemeene Mans ynnest.

HAurit aquã cribro vulgi qui pascitur aurã,

Vulgus amicitias utilitate probat,

Falst är gemene Mans kärlek /

Full medh Ofstadigheet och Swel /

Anseer Lycken och eget gagn /

Faller tu / åt tigh spierner han.

Wald och Tyrannij.

AD generum Cereris descendunt morte

Tyranni,

Plaustraq; curarum sæva Tyrannis habet.

En stock et frögd är Tyrannij /

Är ock en för all omsorg frij /

Tyranner wäi på Jorden fore

Rasa / döo döch åt Hellswel bore.

Regre

Regementz börd och besvär.

Sollicitudo ingens regnum est, undæq; la-
borum.

Nemo quidē sapiens regia sceptrā petit,
Konungawide är ut Naaff!

Ther Slep aff Båsthor gå i qwaaff!

Ther högheet henger på ut håär!

Han är en wijs ther esser slår.

Wäluehrustad Kriigzhär.

Omnia vastantes erucas ducis in agros,
Exurit miserā hostica turba calas;

Tu haor en Wäluehrustad Häär!

Ther bland ock mången Wägghals är!

Ther fattige Folk öfwerwäid gör!

Edt tigh en så ond bön ther för.

Wäluehrustad Skipflote.

Ventorum est quodcunq; paras, haud ulla
carina.

Consenuit, fallit portus & ipse fidem.

Aldrig iu så stort Skipflot för!

Dwäder honom iu fullstär!

Innet Slep påt förädrat är!

Hampnen och Anterlägh offstier!

Kriig; Gewähr.

Quam ferus ille fuit belli qui protulit arma,
ma,

In tot terrarum perniciem q; hominis;

Hornest! Styktion och Gewähr sters!

På sinnes hwat Dagh meer och meer!

Till at floda mång Christen godh!

Som gerna hade Fridsamme modh.

Aghodelars lyckelige wårffning.

Qui sibi diuitias in turpes congregat usus,
Tardus, crede mihi, cœlica regna petet.

Then sigh Gudz och Rykedorner!

Till stem nytto sammankommer!

Da n slipper seene till Himmelrijs!

Hans Lampor suctia hinder sijt.

Hembdgirigheet.

Exiguam laudem referes si ulcisceris hoc
stem.

Cum vindicta omnis sit tribuenda Deo.

Om tu på Sijend hemynes fort!

Warden titt Loff thet aff cy floort!

Gudi tilhöret hembden all!

Han wet dåß hur' han lwa stoll.

Hopp

Måtteligh Frögd

Hopp til at winna.

SÆpè fit ut qui vicisset, jam victus abiret,
 Vincere qui didicit crimina victor erit.
 Difta hender / Then wunnit haer /
 Aff androm wunnin stroy bortsaar /
 Hoo sigh öfwerwinnet är wijs /
 Then Seger är wär: d högsta prijs.

Hemburin Seger.

IN bello multi vincunt & fortia sternunt
 Corpora, sed viti's intereunt proprijs.
 Mången kan wäl winna i stridh /
 Dör dock i Lasternes öfridh /
 Then är en röt Seger sam Man /
 Ein lusta öfwerwinna kan.

Frögd aff sin Fiendes dödh.

MORTE inimicorum noli gaudere rapaci,
 Te quoq; sub leges mors feret atra suas.
 Glad tigh en aff tins Fiendz dödh /
 Alla moße wi i sligt nödh
 Komma / intet hielper therför /
 Döden träder för hwars man dör.

Früdz förhopning.

SPES Pacis certa est modo sit concordia certa,
 Quæ si non fuerit, spes tibi pacis abit.

Om man behöfve Enighet/
 Så wore allid Frid beredd/
 Som doch är önskad och begärd/
 Medh sligte hopp är en uehan ferd.

Stillestand och Fridsör dragh.

SÆpè animis mundi nocuit pax atq; vo-
 luptas,

Est aliquid cordis posse quiete frui,

Frid och Wällust skadeligh är/
 Them som ihenna Werlden haa lär/
 Itt gott Samwel är största lust/
 Hiertans Frid är then bästa lust.

Påff Embete.

Sponte sua in mortē currit, qui Pontificatū
 Ambit, ubi fraus & læva venena regunt.

Then sigh will i Döden gifwa/
 Han må gerna Påwe biswa/
 Ty Påwernes Förgift och Flård/
 Sinner sin Löhn i arnon-World.

Timmel gh Encksalighhet.

EXpectādadies homini est pars ultimavite,
 Antè obitum certè nemo beatus erit,

Ingen Encksaligh faller Jagh/
 Förren han haer sedt sin sidsta dagh/

E

Solon

Solon swarade samma ord/

Eå han off Cræso bleff tillspord.

Itt gott hopp.

SPes fovet, atq; eadem sperantem torquet &
angit,

Dicitur hinc: Fatuos spes facit atq; mora.

Mången försumar thet han seer/

Och hoppas på thet aldrig skier/

Här off thet Dödspråk kommit åt/

Hopp och Drögsål Galningar gör.

Sörwentan på ens annars dödh.

IN mortem alterius tu spē tibi ponere noli,

Testator vitā te superare potest.

Hoppas tu på ens annors dödh/

Får tu en uthan ångst och nödh/

Ly offi haer Gudh giordt thet beslut/

Ehen Gamble lefwer en Vngan uth.

Alchymisterij.

IMponit multis ars Alchymistica fallax,
Autorem invisum reddet & ipsa suum.

Jogh hoswer allid sedt och spordt/

Alchymi haer ingen Ryl giordt/

Lilmål fins mången Däre än/

Tor nogh lossa så inlei gen;

Spåmän och Tefnetydare.

Augurium mendax vani docuere Parentes,
Huic credens dignus decipiatur erit.

Spådoms konst mången behager/
Men hon them ock skönt bedrager/

Wil tu Råden ej förbyda/
Skal tu Spåmän icke lyda.

Nye Tisdender.

Rumorum cupidus mendacia multa neces-
se est

Audiat, est fallax fama, rotunda, levis.

De nya Saghet gerna troor/
Lögn för Sonning hoos honom boor/

Ryktet är Swetsult runder och låst/
Wiida medh Lögn utfluger thet.

Frögd aff godh Wens

illkomst.

Sæpius exoptata ferunt fastidia nobis,
Nil magis optandū quàm sine fine fides.

Hoppas tu på wälkommin Gäst/
Naar tu till Sinne ej wäl fäst/

Sådant hopp swijler mången Man/
Fast Troo till Gudh bätter på fan;

G ij

Bets

Bättre tijdz förwäntan.

Tempora sunt eadem frustra expectas meliora,

Perversis facimus moribus illa mala,

Tijden är hwar dagh lijka godh /
 Men oss titt eghit onda modh /
 Förwärras hon; ty är såfengt /
 Wenta en bättre blifwa stente.

Förhopning itt goett Namnu at så
 effter Döden.

NE cures quæ te post mortem fama sequatur,

Hoc age dum vivis, sit tua vita proba.

Haff tin Gudh / Dugd och ähro kär /
 Spör en hwad och huru man här /
 Om tigh taler effter tin dödth /
 Tu äst lå från all Sorgh och Rötth.

Stidne Bygningar.

In rebus fluxis quid tentas querere nomen
 Quærenda est cæno gloria nulla tibi.

Hwad är för ähro tigh klinger /
 Aff Hws och stoora Bygninget ?
 Thet alt medh hast leggs mid i träck /
 Ah! betänk tigh at ma Muldsäck!

Went

Wenligit Dingenge.

Optima cum iustis est conversatio, quâ tu
Perspicuum famâ nomen habere potes,

Titt Dingenge är adbrabäst/
Om tu ibland the Fromma äst/
Thet oss kommer tu till ähra/
Intel gott the Onnda lära.

Allahanda Werldenes hopp.

Spes animos hominum fallit dubiosq; re-
linquit,

In Christum fortis spes sine fine manet,
Hopp är en twiswelachigh winst/
Thet swijter när man troor som minst/
Men hopp som står på Christum fast/
Är alltidh bäst och nyttigast.

Itt gott Samweks hopp.

Pacem animi veram nemo quam tu me-
lius dat,

Affectus pravos linque, quietus eris,
Will tu behålla Samweks fridh/
Och then för all ting roo tigh widh/
Drißf uth frå tigh all ond lusta/
Så kan tu tigh till Fred rusta.

Thet ewige Luffzens hopp.

Est verus scopus æternam sperare salutem,
Si spes illa suis juncta sororibus est.

Intet Saltrare måal Jagh weet/
Hoppas/ ån ewigh Salhaheet/
Lätt Hoppet och Troon fölias åt /
Thes effter andre Dögder frät.

Then Andra Tractat/

Guru man skal lempa
sin Sorgh i Dlycko och
Wotgång.

WanSkapelligheet.

SI tibi difficilis formam natura negavit,
Ingenio formæ damna repende tuæ.

Haar Naturen förnelat righ/
Tu åst en blifwin Dnyckigh/
Stol tu thes meck medh Dnyd och Luch/
Alltid tigh selff bep. yda smuch.

Krop.

Kropsens Swagheet.

IN fragili quoties latet inclyta corpora
virtus,

Sic aurum in vili sæpè jacebit humo,

Sijne Guld ligger ofta fördolt/

Medh Jord och Gistio öfwerholt/

Altså är oft' icke Loppert modh/

Jen swagh Respp och dygdsome Blodh.

Siufdomar.

NONnunquam reddit validam ægrotatio
mentem,

Corpore mens valido vix generosa manet.

Krops siufdom Sielen nyttigh är/

Til at uthsleckta ond begär/

Ehet hon nåplighen någhon siufd

Gör/ när Kroppen är frisk och sund.

Kinge Fädernesland.

SI præbet Patria obscuros ignobilis ortus,

Fac virtute tuam nobilites Patriam.

Isu född off Landskap ringa/

Låt righ etet så lite twinga/

Eh Dygden kan gifwa righ Rampn.

Beetre / än till Fädernesland.

Wärdeligh Sorgh
Kunga Slecht.

Est melius clarū fieri quam tempore nasci,
Virtutem si vis nobilis esse, cole,
Möcket meer är Adels blifwe /
In så född oss Moder lifwe /
Then Dugd och ähro halwer kär /
Han rätt Adels i Werlden är.

Dächta Födelse.

Nil referet quo sis tetrā genitore creatus,
En tuus obledit cælica regna Pater,
Haar tin Fader en stelt sigh wäl /
Lydh tu Gudz ord / och ta tin Sid /
Wil tu Tucht och Dugd en spara /
Skal Gudh wist tin Fader wara.

Tienst och Tråldom.

Si malè fers famuli te conditione gravatum,
Vive Deo, dominis sic benè liber eris.
Tyrkes thet tigh wara förswärt /
Tråldoms ocket tigh twinger hårt /
War from / tin wagh Gudi besoll /
Så dftu frij uthi titt koss.

Sattigdom.

Paupertas odiosa quidem, tamen utile do-
num,
Dat pacem, curis exonerans animum.

Then

Then Fattigdom wäl hysa kan/
 Nan hållis för en tapper Man,
 Fattigdom gifwer hertat frid/
 Stoor Sorgh gör Rikedomers ijd:

Lidim Skada.

Fac repares studio & curâ reparabile damnû,
 Si nequeas, curâ sint tibi vera bona,
 Lijd gerna som en modigh Man/
 Then Rada åter bootas kan/
 Men om icke Godz siel faller här/
 Så halt tigh til thet Ewiget år.

Kinga Naring.

Qui multo victû quæris sudare, memento
 Hanc Pænam primum commeruisse Pa-
 Ar Födan tigh fast sur och swår/ (trem.
 Så tänk hur Adom Fadren wår/
 Medh sin olydno thet förlent
 Hafwer/ och öf sin Barn inskente:

Medfödd Armod.

Dives, inops simili nascuntur lege, simulq;
 Decedunt nudi, vita parùm variat.
 Alla Födoms wij här lifte/
 Både Fretighe och Ryste/
 Eiten förändring Lifwit gör/
 Arm och Nakot dock hwat man dörr.

Mäteligh Sorgh
Mange Barn.

Si tibi sunt plures nati, nec victus abundat
Vivere quo possint artibus erudias.

Na, wer tu nagh Barn/ listet Bröd/
I gode Konster them upföd/
I Gudz Fruchton/ Tucht och Ähra/
Wäl kunna the sigh så Ähra.

Sörlorade Penningar.

Custodi melius, si non vis perdere nummos,
Amisissis nummis anxietate cares,

Sörgetwies tu tigh klagha må/
Aff thet tu ic kant igen få/
När tu Gudz: e äst worden qwitt/
Äflu och frij bekymbret tite.

Borghen och Löffte.

Ante oculos damnū est, si fias spōsor amici,
Pro magno reputes, solverit ille, lucro.

Om tu för en i Löffte går/
Merk hwod winning tu thet aff får/
Skulden skal tu sielff betala/
Thet medh får tu intet hoala.

Tidzens Förlijning.

Res damnosa malis tēpus consumere rebus,
Expendas meliūs quod tibi nūc superest.

Tijden är godh ofwer all ting/
 Doch thers förspining synes ring/
 Achta tin tyd som en wijs Man /
 Säll then hwar stund rått bruke lon.

—————
 Olyckesampt Terning- och
 Kortenspeel.

A Lea si rapuit nummos & labile tempus,
 Fac reuocet cupidas alea nulla manus.
 Ifrå off Speel tin Penning qwitt/
 Så wend igen / är rådet mitt/
 Kort/ Terning/ Brickor/ Helfwehwinft
 Tigh blifwa/ när tu troor som minst.

—————
 Sörnekad Jungfrw.

ESto animo forti tua si tibi sponsa negata
 est,
 Ná quæ te cruciat semper habere potes.
 Är tigh tin Jungfrw sad isrä/
 Ther ofwer tu en qwidå må/
 Troo en hon war then aldrebäst/
 Tyd nogh får tu omsorg til gäst.

—————
 Droligh wredsam Qwinnna.

ESt mala crux conjunx mala, crux tamen
 illa ferenda est,
 Quâ nemo nisi mors te relevare potest.

Swärde Hwskors en ond Qwinna är/
 Som altijd frds i alle wrår/
 Ketta thet foghtigen och lijdh/
 Döden hielper i sinom tijdh.

Bortförd Hustru ifrå sin Man.

Aufugit conjunxgaude, tibi lerna malorum
 Fugit, nam talis nulla fidelis erat.
 Hode Hustrun tigh from warit/
 Aldrigh had' hon så bortfarit/
 Lät sabro hwod en blifwa will/
 Stell tu tigh wäl/ och biyda still.

Hoorachtigh oförskiend Hustru.

Pungit adulteriū petulantis conjugis! aufer
 Durum discordes est habitare domo,
 När Hustrun söler sikh i Hoor/
 At tu hoos henn' en säler boor/
 Skil henne frå tigh medh en fart/
 Så skal Sabran förswinna snart.

Ofruchtsam Hustru.

Cum nati luctum pariant persape Parenti,
 Uxorem sterilem præstat habere domi.
 W st är en onödigh klagha/
 Sorgh off Barnlös Hustru lagha/

Offra så Barn så neestigh död/
At Fahrens hertat må brist i nöd.

En fåt stödrachtigh Dotter.

Filia si quando lasciviat, excute mentem,
Fac opus assidue; quo teneare, agat.

Gudi är alltid liusse och takt/
Hälla Dottrars Seder i spåkt/
Medh Spånad/ Söm och Arbetet
Hvad fick Dina i sin lidte?

Smålet som ens goda Wän
wedersare.

Immeritò si quid pateris, perferre memèro,
Immeritus laudé, crimen habet meritus.

Hvem orätt lijder medh Tolmod/
Eher hans Saak är rettwijs och god/
Han är en Christen wijs och klook/
Och står Kristwin i Lijffgens Book.

Undt Knechte.

Peccatis proprijs quando tua fama laborat,
Enitere probo nomine restituas.

Haar tu medh någhet Seel förspeelt
Litt Rampn/ at thet är icke heelt!

Gör nu tin flize at bettra ihet/

Ein Ähr' och Dögd må sterkas medh.

Naghens Otienlige beröm.

Parcè laudato, nam cum laudâris iniquè,
Si rurlus damnes, pars leuitatis erit:

Beröm en ännan mätieligh/

Eliet häls tu för läiferdigh/

Omeu annot taal mon fölla/

Stadige loff finner man föllan.

Derogne falske Wenner.

Qui non est fidus, nõ est tibi verus amicus,
Non te, fortunam respicit ille tuam,

En otroo Wen fly och fördriij/

Falskheit förräder mång Mans lijff/

Sij / går tigh medh/ är hon tin Wen/

Gär tigh moot/ kaster han Krolbeen.

Dracksamme Menistior.

Qui benè factorum non vult memor esse
tuorum,

Dignus est certè, cui benè non facias.

Glömmre tigh then tu gott bewijff

Naswer / glöm honom annan frist/

Slamlöst Foll wälgiordt förgäta/

Och alt gott medh otroo mäta.

Otroo

Strogne Tjänare.

Si fuerit servus nugax, animiq; superbi.
Longè abeat, frugi non erit is famulus.
Ar tin Dreng myckit stolt och tidn /
Dörewäghen honom en sön /
Ty blifwer Grimmestaffet löst /
Får tu hoos honom aldrigh röst.

Löpare Piltar.

Aufugit famulus nebulo, sine currere pos-
stem,
Namq; lucrum magnum est perdere per-
Naar tin Tienstodreng frå tigh flydt / (niciem)
Så tänk / tu äst tin Siend qwit /
Låt löpen / Gör tigh innet meen /
See till tu får en better igen.

Flake Grannar.

Res mala vicinus malus est, tamen ille fe-
rendus
Aquo animo, cedens, aut procul hinc
En ond Granna är säst Stadligh / (fugias)
Wil tu för honom wachta tigh /
Ar beste råd / boos honom hoos
Medh Tolmodh / eller far tin loos.

Svens

Måtteligh Sorgh

Dwenkap.

NE quenquã lædas. & honestis morib⁹ esto
Ulcisci adversum non melius poteris.

Haar tu Dwenner / så see till

Ther moot / at tu åst allom mid /

War From / Redligh / och stru ugd wål /

Så twing:is meer tin Owens siäl.

Slågligheet til at hempnis.

Optima vindictæ ratio si lædere possis,
Ignosceas, solet hæc sola placere Deo.

Wil tu rätt hempnis / at tigh bäst /

Föråt / om tu rätt Christen åst /

Lit Gudh betemr at hur⁹ han wål /

In honom hö. er all hembd till.

Gemens Mans haat och Afwund.

NE cures si te mundus non diligit, unquam
Et mūdo atq, Deo nemo placere potest.

Haater tigh Weriden uthan saak /

War tyf / toligh / soch modigh / spaak /

Snart kan Gudh thet Haat omwenda /

Och thet fyra till godhenda.

Afwund at förefomma.

Invidiam quicumq; uoles vitare nocentem
Infelix fias, non odiosus eris,

Wil tu Folks Afwund und fly siett /
Tin Saat för står tu icke rätt /
Afwund följer Lycka an alltidh /
Tacka tu Gudh hon är tigh bliidh.

Föracht.

Si te contemnūt homines, & frivola dicunt,
Dissimula, risus desinit in gremium.
När andra tigh föracht betee /
Och göra aff tigh spott och spee /
Läs som thet kommer tigh en widh /
Så leggs thet i thetas barn niddh.

Ohållin Ordh.

Fers graviter non servari promissa, me-
mento
Te quoq; consuetum fallere sapè fidem.
Mycket lofwa lyttet hålla /
Är nästan gemeent hoos alla /
Slikt man och siundom aff tigh spör /
Onödigt tu tigh klagha tör.

Förmodad framgångz affslagh.

Rasce noli, pateris si fortè repulsam.
Sapè datur quod post obtinuisse doles.
Sk. er tigh en i tter ritt begär /
Tenk / kan ske thet min Lycka är /

30 Wätteligh Sorgh
Ty offta len tin Bön rum så/
Ther off tigh Slada mon tilst.

Ogunstigh Öfwerheet.

IMperium quodcunq; feras, nam vulgus ini-
quum

Sapè magistratus commeruèro malos.

All Öfwerheet kommer off Gudh/
Kom tu ihogh lyda hans Gudh/
De Kungens Sinn til Brymheet wende/
Haar Folkzens Synd thet wäl förtient.

Olård Läremester.

FORsan ab indocto si tu doceare Magistro,
Fac alium quæras, sedulus esto tamen.

Ar tin Præceptor siess olård/
Och tin flist är en bättre wård/
Ede tigh en annan / råder Jogh/
Så kommer tu i bättre Lagh.

Säfeng flist på en olärachtigh Discipel.

INstruere indocilé puerú quicunq; laborat,
Littus aras, & erit gratia nulla tibi.

Om tu en laar Discipel haor/
Lät gåhn frå tigh / så ästu wahr/
Tin flist på honom är säfeng /
Diact får tu till effeer sleng.

Dnl

Önd Styffmoder.

RAra avis est natis clemēs, & iusta noverca,
Hanc opus est magno vincier obsequio.

En Styffmoder hafwer styfft modh/
Hon är sin Styffbarn sellen godh/
Lyd och hör hwad hon befäller/
Såledz tu henns Gunst behåller.

Hård Fader.

FER Patris imperium, quamvis videatur ini-
quum,

Est Pater, & natum non cupit esse malum,
Tyckis tin Fhar tigh wara hård/
Om tigh håller han wacht och wård/
Ehuru han tigh men låra/
Aftuhn Skuldigh tucke och dhra.

Moostrefswigh olydigh Son.

CORRIGE dum tener est Puerum, nec parci-
to virgæ:

Dum tener est ramus flectitur obsequio,
Epaar en Rijs tå Sonen är ungh/
Så är han wijs når tu äst ungh:
Om widian wrides spåd och grön/
Blifwer hon nytigh / miut och fion:

D ij

S för

Oförwäghen Frätebroder.

Quos odium separat fratres, concordia jungat,

Mansueto fratrem, pectore vince tuum.

När Haat Bröders älskinnad gör/

Endrecht ihem åter sammansör/

Abel och Remus försara/

Hwad Bröders Trooheet kan wara.

En får Fader dödh blifswin.

Stulte Patrem lachrymis nunquam revocabis ab umbris,

Te prior ipse fuit, Te prior ipse abiit,

Tin gråt är all säfengelig/

Tu får en Fadren meer til tigh/

Dy såsom han kom för tigh hie/

Så most' han för tigh söhra tije.

En får Moder dödh blifswin.

Quid carnis matrem luges, tibi terra patrens est,

Quæ quoq; te certo tempore corripiet.

Tu sörier fast en Moder får/

Tent / Jorden råttas Modren är/

Om sieder Skal nu oss hie till/

Dy Döden ingom sköna will.

Son dödswordin.

Qui malè transmisit vitam puer, exeat
orbe,

Felix sed cœlo qui benè vixit erit.

Var tin Son Död / tu ey flaghan /

Var han From / man Gudh behaghan /

Tenk / HERren gaff och HERren toggh /

Hwad Gudh will hafwa / är gott nogh.

Barns ömfelige Dödfall.

CRedendum vivis, quocunq; modo perit
infans,

Decedens turmis jungitur angelicis;

Skuru tite Barn döör / troo migh /

Tagha Gudz Englar thet til sigh /

Ey bättre Encko kan thet få /

An om thet strax afflyda må.

Son en annors funnin.

SI dabitur soboles, alieno semine nata,

Fac foveas etiam cum sit imago Dei.

Ar tigh itt ordet Barn gifwet /

För sorgh thet och wäl til lifswet /

Thet är effter Gudz Belät flapt /

Ey will Gudh ey hafwat förtapt.

D iij

Brö.

Broder dödd blifwin. (Corbem.

Quid quæreris? Fratris Probitas it tuta per
Sin nulla est, melius permanet ille foris.

Hade tin Broder redligt Blodh/
Besloghan en/ hans Soak är godh/
Men war han en richtigh och From/
Ett tigh en solnan hwart han kom.

En Acha Maka eller elkest en god Wen
dödd blifwin.

Aurum ingens perdis, fidū si perdis amicū,
Quid facies, nam sic cuncta perire solent.

Tu misse ut floore styck: Guld/
När tin Wen dogh som tigh war huld/
Tröstia tigh/ han war Gudi kär/
Warachtigh stodh hoar ingen här.

Wenners fränwarelse.

Captus amicorum desiderio, memor esto
Te totus mundus tam citò destituet.

Tu äst frän tina Wenner skuld/
En synes tigh Encken omild/
Sij Gudh skal fremia sin wilie/
Tigh snart frän all Werlden skilic.

Skadeligt Skipbrott.

Naufragio si res perijt, sed te superante
Sperandū facile est, quod reparare poterit.

Ar tilli Godzi i Sionöd förliß/
 War glad tu haat en lijfwet mist/
 In kan Weridz igit godz boot så/
 Men Siälens Skipbr ot icke så.

Umfeligh Wädelz nödh.

Si tua flāma vorax rapuit bona, fer patiēter,
 Namq; animi multo flāma nocētior est.
 Ther är font. Eldn är en hård giäst/
 Men lär see at tu töngh äst/
 Låt Fromheet wara Siälens pant/
 Hon fructar en för Hellswek brant.

Manga Handlingars beswär.

Divitiæ multo tibi sunt sudore parandæ,
 Vis vacuus curis esse, relinque bona.
 Medh stoort bekymber Sorgh och Nödh/
 Werf was Dngd/ Åhro/ Guldet röd/
 Wil tu siyl möds wara qwert/
 Så kasta bort alle Godzet till.

Önd rasande Wäggh til Fockz.

Non puduit summum pedibus transire ma-
 gistrum:
 Incendas baculum, si pudet ire pedes.
 Christus i Werlden gick til Fockz/
 Och war ther medh fulwål til moodz/
 D iiii Rij

Rijð Tråkåst wil tu icke gå/
 Godh lysa kan tu tå wist få.

Ofruchtsam Åhrswert.

REddit ager plus quàm cepit, tu parcus
 egenis,

Dignus cui parco nil ferat ille tibi.

Et Åreen får/ ger han wål gen/
 Men Dtroo år titt eghit meen/
 Tu åst ey moot then Årwe runn/
 Ty undra ey tin Såd h görs tunn.

En stolt Gårdzfougde eller Landboo
 som på ens Herres Godz sitter.

CUM malè neglectos coluit tibi villicus
 agros,

Si potes emenda: vix sequitur melior,

Hafwer Bonden tin Åker wål
 Ey brukat / ey giorde rätt och skål/
 Låhren / låt sittian / år mitt råd h/
 Om bette kommer / får i wåd h.

Sorgh aff bortfulit Godz.

FURIBUS arcendis prodest custodia rerum,
 Claude domū, firma, clausa sit arca tibi.

För Tiufwar jagh tigh råda will/
 Ach ta tigh grant / och see wål till/

Tin Hws medh Låsar wål befris/
 Werlden är full medh skielmeris.

Röfweris.

OMnia divino veniunt tibi munere, si quid
 Fortè perit, domino res perit ipsa suo.
 Alt icke tu ägher / haer Gudh tigh lånt/
 Är tigh någhet buswit affhent/
 Medh Stöldad / Roffris / Wain och Eld/
 War til fridz / icke kom tigh ey till.

Listigheet och Bedregeris.

DEceptus fallis, sic fallis decipientem.
 Alter ab alterius fraude perire solet.
 Hafwer tu ingen bedraghit/
 Afflughit eller fräntaghit/
 Doch för andras swel ey spares/
 War tröst / icke skal en gång swaras.

Trång Wåning.

SÆpè viri parvos magni coluere penates,
 Corpore in exiguo maxima mens habitat.
 Mång lön Hielt i små Hws wålsödd/
 Är sehn på floore Elott förödd/
 Tenk, tin Siäl en trång wåning haer/
 Tin Kropp trängt Herberg Grafwen får.

D v

Såne

Fångelse.

(clis,

Quoecūq; ingrederis solitis retinebere vin
Totus enim mundus nil nisi carcer erit.

Al Werlden är itt Fångahws/
Wårt lyff ther samblar utthan liws/
Hei, Kroppsens Fångste tu förachta/
Lät tin Siäl Gudz ord betrachta.

Öförskylt pina och straff.

Pæna gravis præsens animo fert sapè salutè,
Infligit Deus hic, parcat ut inde magis.

Kroppsens pijnande och retning/
Lender Siäl enne til bettring/
Gudh straffer här / och gifwer ther
Ewigh frögd tigh som toligh är.

Drätt Sentens och Doom.

Cum fueris falsò damnatus, perfer, iniquo
Iudice qui vincit, vicerit ipse malè.

Äffu ost ydeligha dömd/
War wiß / tin Saal är hoos Gud giömd/
Dan wäl sitt råtta straff finner/
Som medh falsk Doom öfwerwinnet.

Landflychtigheet.

(qua

Terra patris domus est nostri cõmunis & in
Sedibus à patrijs exulat omnis homo.

Wers

Werlden är allsteds till godh
 Färnck Jord/ them som haa friske modh/
 Doch om wi seem på Saaken rett/
 Ägm wi Landstychtighe allstett.

Belägrat Fädernesland.

Quid gemis ob Patriam, tandem quam
 flamma cremabit

Cum totū mundum carpsit ignis edax.

Måna Land off Fijend berende

Äro; Förstörde och brende/

Allt het här är skal upbräna/

Dnstio / tin Stäl må Ros stana!

Förstört / Förhärat och Förbrent Fädernesland.

Fata solū Patriū multo meliora sequuntur,
 In cœlo, non hic inveniēda quies.

Ätitt Fährnesland förstört/

Haar tigh Gudh itt annat forat/

Thet kan till Ewigh tindh bestå/

Thetta dogher en lista på.

Fruchtan at warda öfwerwunnin i Kriigh.

Si vinci non vis in bello, bella caveto,
 Insideatq; animo pax veneranda tuo.

Thersföre hoff icke Seridsame modh/
Blodigheet är ther intet godh.

Borgerligt inbördes Krijgh.

Civili bello nihil est damnosius unquam.
Curandum ne sis tu quoq; causa mali.

Udrasabeligst är Inbördes Krijgh /

In Ingen får rå wachta sigh/
Oppar sigh then Denigheet /

Hwar tu är stadd så hielp til Fredh.

Twefachtigt Sinne.

Si dubitas animo vitæ quæ fata sequaris,
Elige & observa quod melius fuerit.

Twiflar tu hwadh tu göra skalt /

Så Sinnet greenar sigh margfalt /

Så håll tigh stadigh wid icke ting /

Beswel thet gott är i titt Sinn.

Twiswelachtigt Stand.

Nescis res hominū dubijs consistere rebus?
Et certam præsens vix habet hora diem;

Westu icke huru här går?

All Werlden ju i twiswel står /

Then frukt nu de strax ligger selet /

Hoff mit hopp alltyd till Gudh selet.

Edad.

Sår.

Possunt sanari perenssæ vulnera carnis,
Sed graviora tibi vulnera mentis erunt.

Sår gifwa mången berdm suor!

Mångom haat the ock nersa giordi!

Kropfens Sår kan tu boot råda!

Men Sidnes Sår stå i wåda.

Konung som ingen Arfwing effter sigh
i Riket leffe hafwer.

NE doleas, regnum non successore carebit,
Dant causam nati semper avaritiæ,

Andoch thet en tin Barn angår!

Riket ju listwål Arfwing får!

Barn förorsaka Girigheet!

Rooten till Obarwhertigheet.

Förlorat Konungarijke.

Cum regno curas abjecisti reparabis
Sed libertatem perdita quæ fuerat.

Ar tu qvitt worden Land och Borgh!

Gör tigh thet om en någhon sorgh!

Tenk! nu är Soræen förlorat!

Och en rätt Friheet udförat.

Salstheet och Förräderij.

PRoditus es. quid tui? nõ pri mus&ultimus
Proditus à Juda Christus& ipse fuit, (esto,

För)

Förrådd ästu en först / en sidst /
 Judas förrådde Jesum Christ /
 Förrådd bleff ock Tarquinius,
 Pompejus Magnus, Julius.

Förlorat Tyrannis.

Insijs liber latare tyrannide liber,
 Cura, odium, pectus deseruere tuum.
 Är tu oss medh titt Tyrannis /
 Så är tu för ondt försät frist /
 Ja! Mången Mans haat ästu qvitt /
 Mindre lär ock belymbret titt.

Förlorade Slott och Fästningar.

Arcibus infestis vicinia sæpè gravatur,
 Est dignum, multis res inimica cedat.
 Tent på thet Slott som Ewig är /
 Och en på thet som faller här /
 Ty som thet mon skada göra /
 Så lunn' andra thet förstöra.

Allerdom.

Optasti seniū, quod cum tibi contigit, optas
 Esse Puer, Puer es, namq; senes Puceri,
 För önskade tu Äldren tung /
 Nu önskar tu tigh åter ung /
 Tent! En god gåswo Älder är /
 Han slecter uth all ond begär.

Podagel.

Vis te languentem curvâ relevare Podagra,
Mendicus fias, Pauper, egenus, inops.

Wil tu wara Podagel frij/

Leff Nychter som i Tiggerij/

En Fattigh ther aff ey plâghas/

Wihon then hoos hwem högt wâghas.

Stijdigt Wakande.

EXcutiunt somnum morbi, cura atq; se-
nectus,

Curas & morbos excute, dormieris,

Ilder/ Siuldomer; Omsorgh swâe

Tigh qwelia / Tu ey sofwa får/

Giff Huswude roo / Kroppen arbet/

Sinnet hwijlo: Tu sofwer lått.

Drolige Drömmier.

TRistia cum trepidam terrent insomni-
mentem,

Et luxum & curas deme, solutus eris.

Om tigh Drömmar nogh för (reckia)

Och wide Phantasi upweckia/

Oswerflöd och Omsorgh södräiff/

Så jaghas the ock aff titt Liff.

Sörmyckit Beröm mishageligit.

Auxilium pateat lux & sapientia cunctis,
 Sic laudem merito, qui bene fecit, habet;
 För ingen dööl tin Wijshees Steen/
 Gör hielp och rådhy allom gemeen/
 Prijs tommer sielste aff Dygden sijn/
 Säsom skugge aff Kroppen sijn.

Andras onde Seder.

UT vivant alij ne cures, inspice mores
 Et propriam vitam nemo notandus erit.
 Ey skal tu tigh omsorgh göra/
 Swadh för läfwen andra föra/
 Fast thet synes göra tigh harm/
 Lucha dock i tin eghen barm.

Allehanda orolige tings förtreet.

Est vecors animi, quam res vexare minutæ
 Quæq; solent, & quem territat aura levis.
 Jagh troor tu haor ey myckit weel/
 Dwäls aff så ringa tings förtreet/
 Naturn och Werlden eenas wäl/
 Medh tin klaga är sögo skal.

Jordbäfsning.

Auxilium non est pro terræ motib⁹ ullum,
 Cum ructimmens⁹, quis metus, orbis, erit.

E

Medh

Medh Jordan ju naturligt är/
 Såsom medh annor vnder flcer/
 Betänk hwadh båswan blifwa må/
 När heela Werlden skal förgå.

Förgiftigh grasserande Pestilens.

Divina Pestis clemens est nuncia, virgæ,
 Quam licet effugias, sed moriëre tamen,
 Fruktade wij Synden så harde
 Som Pestilens/ wist bleswe sparde
 Gudz wrede/ men nu är hon tende/
 Klag² ey/ tu haar then wäl förtient.

Thenna Zemmerdalens elendigheet / Fattigdom/ sorgh och bedröfwelse.

Adverlas res est anim⁹ firmand⁹ ad omnes
 Pugna, dolor vita hæc, perpetuusq; labor,
 Till mootgång/ nödh och sårlighheet /
 Låt titt sinn war² altijdh berede/
 Ty heela thenna Werldzens ijd/
 Är mödo/ arbete och strijdh.

Zandarwerk.

Multa premunt senium, senio sunt multa
 ferenda,

Si modò digna tibi grata senectæ venit.

I Olycko och Moorgång.

En Idrigh Man haer många seel/
Hans helso är en gerna heel/
Doch är tin gränad Gudt lär/
Så frampt tu then ährliga bär.

Been- och Footewärk.

Fortè pedes scelerum quandoq; fuere mi-
nistri,

Discant ergò pedes vulnera sæva pati.

Klaga tigh en tin fötters wärk/
Till itt skaff är han tigh/ thet märk/
The hafwa tigh till Paltheet fört/
Hwarf är nu Gudt hemd vprört.

Blindheet och elaat Synn.

Gaude quod cæcus videas non crimina
mundi,

Fae animi posthac luminibus videas.

Effter tu så äst worden blind/
War gladh tu seer en Wertzens Synnd/
Haer tin letamligh Syn nu änd/
Tin Siäls egon tu til Gudh wänd.

Döffheet.

Denegat auditus voces audire sonoras.
Nec dicta, quæ sunt turpia, percipies!

Ell

Höret

Wätteligh Sorgh
Hörer tu ingen liuffligh Sang/
Luffigt fördriff och herligh Klang/
Var glad / tu får och en höra/
Sleme snack och förgiffteigh lära.

Thetta Liffzens Ledesamheet.

Q uos vitæ tædet, sperando vivere discant,
Lectio, scripta, labor, tædia cuncta fu-
Om tu ledes widh thenna Werld/ (gant,
Käder Jagh tigh föruthan flerd/
Jagh tigh altijd någhot före/
Hwar medh tu tigh friff kan gøre.

Förmyckin Setma och Etowheet.

C rapula vitetur, moderatè sumito canas,
Sic crassum tenui ventre levabis onus,
Wid Wätteligheet tu altijd bliiff/
Så warder wäl läccat tict Liff/
Doch ligger sögho machte uppå/
Kropsens tungd/ kan Sielen wäl mä.

Trögt Förstand.

O btusum ingeniū studijs mollescet & arte,
Omnia cura frequens vincit, & ipse la-
Blijje all trögheet öfwerwinnet/ (bor,
Genom Arbet konst man finner/
Taaldroppen nöter hårdan seent/
Hwi skull? en blottna Menstlige sinn?
Swagh!

Swaght Minne.

PRospice nunc domui, comes est oblivio
mortis,

Colla libens subdat tarda senecta Deo,

Dödzens Föörbod swaght Minne är/

Stell om titt Hws och hoff Gudh lär/

En uhleswad will gerna dö/

Hans Liiff är tungt på Werdzens dö.

Tunge Taal och swårt Målföre.

INvidia sermone paras, hominūq; favorem
Prodest aptè loqui, non tacuisse nocet.

Wåtråligheet är en Grij konst/

Medh Tungan wårff; båd² haat och gunst /

Beqwemligt Taal fast nyttigt är/

Dqwemligt Taal Rada tillbår;

Tungomåls förlijning. (mantus

INGentes pecudes atq; effera monstra do-
Exiguum membrū nemo domare potest.

Leyon och Biörn kan Joll temia/

Och behålla thetas Semia/

Men Tungan är ole lijke stema/

Rådth är achta then lijke Lem.

Dygdenes trät och seel.

VIrtutū dator est solus Deus, hūc pete, nullū
Quisquis opē poscet, denegat ille suam.

Wiltu besitta tigh om Dygd/
 Och gerna vndfly lasters blygd/
 Bedh Gudh om nådh/ medh hierions böñ/
 Han gifwer rådh/ och hielp en sön.

Strigheet.

NOmen avaritiæ si vis amittere, fias
 Munificus, perdes nomen avaritiæ.
 Naar Strigheet förblindat tigh/
 Och tins namons åhro gjorde needigh/
 Eå nappa åter Dygden an /
 Låt see tu åst en gifsmild Man.

Afwund.

Hic verè pius est, odium qui vincit amore,
 Invidus ipse sibi, non alijs oberit.
 Ästu beladd medh Afwundzbrunst /
 Öfwerwin den medh kärlecksgunst /
 När tu en gott vanner tin nåst /
 Plågas tu sielff ther aff som måst /

Wrede.

IRæ pone modū, gremio stulti ira quiescit,
 Iratus sensu cum ratione caret.
 Låt tin wrede en så råda /
 Tigh til Synd och Siälwåda /
 Ty then altydh stæcker sin harm /
 En dår' är han usel och arm.

Swalg och Dryckenkap.

Corporis atq; animi mors est impletio
ventris,

Liberat à morbis sobrietas varijs,

Tin Kropp och Siel åstu ey hull/
Om tu dricker tigh hwar dagh full/
Men låter tu tigh nycter see/
Kan tu swår sukdöm råd h betee.

Lättia och Försumelse.

EMollit vires ignava socordia mentis,

Pellunt torporem, cura, labor, studium;

Wiltu frijas off Lättios meen /
Och ditt älska Dygdens steen /
Hoff altijdh Lyck och Åhro lär /
Bruka titt arbet' hoo tu är.

Oknythet.

OCia si tollas periere Cupidinis arcus,

Contemptæq; jacent & sine luce faees.

Wiltu blind lusta förjaga /
Låt tigh arbete behaga /
Håll tigh och fast widh nycterheet /
Ar bästa råd h som sagh tigh weet:

Högfärd.

Luciferum pepulit de sede Superbia cali,

Luciferi fastus te faciet socium.

72   Måtteligh Sorgh
En slem sygg Odygd Högferd är/
Hon större nidh Lucifers häder/
Var ödmial / bliff en Satans lijl/
At tu ock mister Himmelrijs,

Febris och Källesiuka.

SÆpè ferunt animæ morborū turba salutē,
Ægrotus meliūs discit amare Deum,
Dudis tu off långligh Stelswesoot/
Sölier thet off Siälennes boot/
Ty lång Soot draghet ödmiale liudh/
Innerligh Bön / fast hopp till Gudh.

Allahanda Kroppsens Siukdomar.

SI corpus morbi totum inuasere molesti,
Crede falus animo certa parata tuo est.
Ar all tin Kropp siuk och ofund/
Ein Siäl gagnar thet mangelund/
Men om tin Krop aldels wälmår/
Näpligha Siälen sund består.

Yrheet och Yrsinnigheet.

STulta pijs animis insania nulla nocebit
Et peccare minus mentis inops poterit,
Ey kan någhen Yrsinnigheet/
Slada Siälens Gudsfruchtigheet/

Doch wil tu Verheet wara qwilt/
 Bruka medh fogh Förnuſſet titt.

Förgiffte.

POcula diuitibus sunt ſæua timenda veneni,
 Paupertas ſola hæc ſuſpicionē caret.

Then Riſta Förgiffte fruchta må /
 Ty andra honom Drycken få /
 Then fattiga thet ey tenter /
 Ty han för ſigh ſelſh inſtenter.

Dödzfruchtan.

CUR mortem metuis, finis quæ ſola labo-
 rum eſt?

Omnibus eſt tandē lex data certa mori.

Råd; ey för Döden någon ſtund /
 Ty hans Logh är itt ſaff Förbund /
 Bedh heller Gudh at tin Liſſz nödh /
 Må endas medh en ſaligh dödh.

Förtwiſſlan och ſielſſg ord dödh.

QUID tibi præſcriptam properas abrumpe-
 re vitam?

Quæ tamen ipſa brevi ſponte ſua fugiet.

Hwij wil tu titt liſſ ey ſpara /
 Thet doch ey ſå länge kan wara /
 Betent hwadh plåga bliſwa må /
 Til ewigh tijdh ingen troſſ få.

Ev

Then

Then timmelige Döden.

DEbita naturæ solvis, latare triumpho,
Corporeo tandem carcere liber abis.

Är Döden kommen tigh til gäst /
War gladh han är tigh winning bäst /
Ein Siäl frijas nu från alt qwaal /
Och saar vp til Gud; Frögdesaal.

Ottidigh Ungdoms dödh.

TArdius an citius nil refert si moriari,
Semper enim justotēpore mors veniet.

Änt Menniska thet lista geent /
Är döo bittijda eller seent /
Dödzens pijlar hwar stund förbiid /
Hans tillkomst steer i rättom tijd.

Tvingin och wäldsam Dödh.

UNicuiq; modum moriendi fata dedere,
Et benè qui vixit, non malè obire po-

hwadh Dödh tigh Gudh förelagde haar / (rest.
Theer medh tu gerna tilfrid; war /
Jallrum tigh ährliga skäll /
Eä blifwer ey tin Dödh ofäll.

Skamligh oährligh Döo.

SI meruit scelus infami te morte perire,
Æquo animo qui fers, sustine salvus eris.

Haar

Hoar tin Skuld necsligh Dödh förtient /
 Till Gudh tigh aff alt hierta wendt /
 War i Wönnen fast och stadigh /
 At Troon må göra tigh Saligh.

Hastigh Bräddödh.

Cum mortis genus & metam nescimus, &
 horam,

Ad tempus mortis nos præparare decet!

Tu wett en huru tu skalt döð /
 När och hwat uppå denne Döð /
 Ty råder Jagh! lägg wäl på grund /
 Hålt hwat timmo för sista stund.

Siwk uti fremmande Land.

SÆpè solum natale miser felicius extra
 Agrotat, quam si viveret in Patria.

Liggia siul en fattigh Fremling /
 Gudh weet thet är itt alende ting /
 Offr' en doch bättre sara kan /
 Hoos Fremmand' än i egit Lann.

Döð i Fremmande Land /

SÆpè solum natale mori felicius extra,
 Contigit ægrotis, quàm perijssè domi.

Worto kan en Siwk och hofwa /
 Gott nogh widh komma til grafwa /
 Tent på Anaxagoræ ord:
 Allt ädz är lijka när til Jord.

Dödh

Dödh i Synden.

Heu male decedit vitam qui crimine finit
Orandus Deus est, det bene posse mori.

Dödh i Synden är wädan störst /
Siälen tchet skadar alsomwärdst /

Lyste up sin' ögon och händer :

Bedh Gudh om en Saligh ende.

Bekymber huru med ens godz och Barmhertigh
Skall gåa effter Dödhen,

Nil te sollicitent morientem commoda
rerum,

Nil feret è mundo, qui nihil intulerit.

Hwadh effter sin dödh lempnas wil /

War tigh alt låne / kom tigh ey till /

Nu skal tu naalen vthfara /

Låt Gudh titt bästa Godz wara.

Bekymber hwadh Hustrun skal sikh
förelaga effter hans Dödh.

NE queras post te tua quid factura fit uxor,
Discessu namq; est libera facta tuo.

Öör tigh ey omsorg när tu döer /

Hwadh Hustrun sehn tager sikh för /

Titt Ehtenskap är hon nu frij /

Bästa frijheet ästu vthi.

Bekymber

i Olycke och Wrootgång! 77

Bekymber huru Gäderneslandena gäd
skal efter hans Dödh:

Fac patriæ casus peritura non moveant te,
Invenies aliam, sed sine morte, domum;

Ädren ju alle ting föredr/
Land/ Städer/ Folk/ Hws och slijke meer /
All Jord är icke Kropligt näste /
Hos Gudh fins Boning then bäste.

Bekymber hwadh rychte han skal
hafwa efter Döden.

Si benè vis de te post mortè fama loquatur,
Illustrem reddent te benefacta tua,

Hafwer tu något gott här giordt /
Blifwer titt namn wäl hördt och spordt /
Ehwadh helst talas aff Folkz munn /
Bygger dock sanning på fast grunn.

Blifwa dödh barnlös.

Mors levior multò sine natis, prole caren-
tem

Natorum insidiæ nec mala fama premet,

När en Darn wid sängen gräter /
Trygg tu tigh på Gudh förläter /
Glädj / tigh en qwätier ches tilstånd /
Säggh fritt: HER Jesu tagh min And!

Dnd

71 Måtteligh Sorgh i Olycko och Moortgång!
Önddigh sorg på Sootsängen om
sin Begräfning.

Non sis sollicit⁹ quo tu condâre sepulchro,
Cum tua sit tandem restituenda caro.

Litt Kotte skal en gång wist upstå /
Ehwadh för Gress thet monde få /
Watt / Eid / Wildiur / Jord eller Wull.
Kom HERRE JESU / war of hull.

F I N I S .

Register på then Första Tractat.

A.

Adelsband	6.
Apinor	19.
Achymistery	34.
Aker och wisk	18.
wälbrukt Aker	18.
Aghodelars samfning	31.

B.

Brädespeel	9.
Boohagstygh	12.
Bilsniderij	13.
Bökers myckenheet	14.
Bergzbruk	17.
Bostapshorder	19.
Barns deyeligheet	23.
Barns gifftermål	24.
Barnsbarn	24.
Bygningar	36.

C.

Cameldiur	19.
-----------	-----

D.

Deyeligheet	16.
Dygdz beröm	4.
Danser	8.
Dryckekärel	12.
Duswor	20.
Dotters Fyflheet	23.
Disciplers sticketligheet	25.

E.

Elephaster	19.
Ehrenskaps skand	20.
Elskogspeel	22.

F.

Förstånd	3.
----------	----

Fruheet	91
Fistasiogar	20.
Foglar i bur	20.
Fruhesam Hustru	21.
From Sader	25.
Förlosning uhr fängfle	27.
Förgd aff Fiendz död	32.
Frihdy förhopning	32.
Frihdy fördrag	33.
Förwäntan på en annors	
dödh	34.
Förgd aff wens tillkomst	35.
Förwänt. på bättre tid	36.
Förhopning på gods	
uampn effter döden	36.

G.

Grader på Högscholar	14.
Gemens mans ynnest	29.

H.

Hög härkomst/högt Fall	62.
Hoff narrar	99.
Hoff och Swafelt	110.
Hoffbesell	150.
Herregunst	160.
Höns	200.
Hemgiff	210.
god Herre	260.
Hemdgirigheet	310.
Hopp at winna	320.
Hemburin Seger	320.
itt gode Hopp	340.
allehandas werld. hopp	370.
itt godt samwets hopp	370.
Thet em, löffens hopp	380.

Jagb

I.
Jags tidsfördriff 10.
 K.

Brädeligheet 6.
Blåduingar 7.
Bort- och Terningspeel 9.
Kamphåstar 10.
Kriggsbefell 15.
Krigshår 30.
Krigswapn 31.

L.
godh Lucht 7.
Lustiga lekar 8.
Luffarsvingar 22.
Lustigh Son 22.
Lycellig seglas 27.

M.
gott Minne 3.
Musik och Strengespel 8.
Malmfåril 13.
Markatter 19.
godh Mågh 24.
Moders kärleek 26.
Macht och wålde 28.
Wennistlig åhro 28.

N.
gott namns inbilning 4.
Nampnkunnigt fädernes-
land 5.
Nya tjdender. 35.

O.
Örtogårdar 18.

P.
St. Panteter 6.
Pretor och Idlestekar 12.

Påfoglar 26.
Præceptor 25.
Påwæmbete 33.

Q.
Qwinners deyeligheet 21.
 R.

Roo och stillet 7.
Ridderspeel 9.
Rijtedomar 17.
Rooligit stand 28.
Regemente 30.

S.
Sundheet 12.
Starckheet 2.
Snellheet 2.
Skådespeel 10.
St. Sätogårdar 11.
Slott 11.
Stensniderij 12.
Scribenter 14.
Statt grafwin ubt Jors-
den 17.
Starck Son 23.
Styffbarn 24.
Systemons kärleek 26.
Såker hamn 27.
Skipstote 30.
Spåman 35.

T.
Taslor 13.
Titlar på Univerficeter 15.
Timelig lycksaligheet 33.

V.
Vngdom 11.
 W. Ållan

W.		Wenkap	16
Wälteckheet	3	Wädriceck	27
Werldzlig wäshheetz inbiling	4	Wälanlagde wälgermangar	29.
Wadeligh wäshheetz inbiling	5.	Wäid och Tyrannij	29.
		Wenligt omgänge	37.

Register på then Andre Tractat

A.

Afwund at förekomma	48.
Andras onde seder	65.
Allehanda förtreec	65.
Afwund	70.
Allerdom	63.

B.

Borgen och löffte	42.
Barns ömkeliga dödsfall	53.
Broder död blifwin	54.
Bortstul i godz	56.
Belägrat jädernesland	59.

Been och sotawerk	67.
Blindheet	67.
Brädd	75.
Bekymber huru medh godz och barn skal gå efter döden	76.
Bekymber hwad Austrun skal sig företaga efter döden	76.

Bekymber huru jäderneslandena skal gå efter döden	77.
Bekymber hwad rykte man skal hafwa efter döden	77.

D.

Döfheet	67.
Dygdenes trät och seed	69.
Dödsfruchtan	73.
Död i fremmande land	75.
Död i syndenne	76.

E.

Eloke grannar	47.
Ehta make död blifwin	

F.

Fattigdom	40.
Föclorade penningar	43.
Förnekad Jungfew	43.
Föracht	49.
Förmodad framgångsaffslag	49.

S

54

Fader död blifswin	52.	Ronungarjke	förlorat	62.
Jengelse	58.	Källesuka		72.
Sörstört	Sädermesland	Aropsens siukdomar		72.
	59.	L.		
Fruchtan at warda öfa		Lüdin stada		41.
werwunnin i Frög	59.	Löparepilcar		47.
Sallthz och förrådej	62.	Liftigheet och bedr.		57.
Sörlorat Tyrannij	63.	Landflychtigheet		58.
Sörlorade Slott	63.	thetta Lüzzens ledesama		68.
Sörmyctin fetma	och	heet		68.
tiocheet	68.	Lätia och försumelse		71.
Sörständz trögheet	68.	M.		
Sörgifte	73.	Medfödd Armod		41.
Sörwäjslan och sielsgiord		Många Barn		42.
dödh	73.	Mootstrefswig Son		51.
G.		Moder död blifswin		52.
Gemene mans haat och		Månge handlingars bes		
afwund	48.	swär		55.
Gärdzougde och Land		Mishageligit beröm		65.
bo	56.	O.		
Givigheet	70.	Oächta födelse		40.
H.		Olydesamt terninge och		
Zustro bortfarin ifrå sin		Fortenspeel		43.
Man	44.	Orolig wredjam. Qwins		
Zoorachtig Zustro	44.	na		43.
Zård fader	51.	Ofruchtig Zustro		44.
Zögfärd	71.	Ondt rychte		45.
I.		Otteligit beröm		46.
Inbördes Frög	61.	Otrogne wanner		46.
Jordbåstning	65.	Osacksamme menniskior		46.
ihenna. Jemmerdalens		Otrogne tienare		47.
älendigheet	66.	Owenfkap		48.
K.		Olägligheet til at hämp		48.
Ronung som ingen Arf		nas		48.
winge effter sig lemp				
nar	62.			
				Obäl

Ohällin ord	49.	Skibrachtig dotter	45.
Ogunstig Ofwerheet	50.	Smålek som ens gods	45.
Olård Lärmeester	50.	wen wedersfars	45.
Olärachtig Discipal	50.	Son död blifwin	53.
Önd Styffmoder	51.	Son en annors sunn	48.
Öförwågen tråtebroder	52.	Skadeligit Skipbrod	71.
	52.	Såar	62.
Önd resande wåg til foos	55.	Swagt minne	69.
	55.	Swårt målföre	69.
Öfruchtsam åhrswåxt	56.	Swalg och dryckenkap	71.
Öfriskyle piina	58.		71.
Örårt dom	58.	Stamlig oåhrlig död	74.
Öroogen Embegbroder	60.	Stukt i fremande land	75.
	60.		
Öförlichtig Anförare	60.	T.	
Olyckeligu slag	60.	Tienst och tråldom	40.
Örtidigt wakande	64.	Tjidsens förljnsing	42.
Öroolige drömmet	64.	Trång wåning	57.
Ökyltheet	71.	Twelachtigt sinne	61.
Önsdig sorg på Soote		Twiswelachtigt stand	61.
sången om sin begraf-		Tandawårk	66.
ning	78.	Tungomåls förljnsing	69.
		Then tinnelige döden	74.
P.		Twungin och wåldsams	
Podagel	64.	dödh	74.
Pestilenz	66.	V.	
		Vrsinnigheet	72.
R.		Vngdoms död	74.
Ringa fädernesland	39.	W.	
Ringa Slecht	40.	Wanckapeligheet	38.
Ringa nåring	41.	Wenneris frånwarelse	54.
Röfwerij	57.	Wådelidznoð	55.
		Wrede	70.
S.			
Swagheet	39.		
Stukdomar	39.		

SOLI DEO GLORIA.

Errata Typographica:

Pag. 41 Lin. 2. Ponders: Läs Pondere.

lin. 5. Rör: Läs Rår.

Pag. 9 lin. 7 Tyr: Läs Tyft.

Pag. 16 lin. 12 Ån: Läs Åro.

lin. 8 Och Åer: Läs O Åer.

Pag. 18 lin. 16: rundelig: Läs rundlig.

lin. 19 gifwa. Läs gifwer.

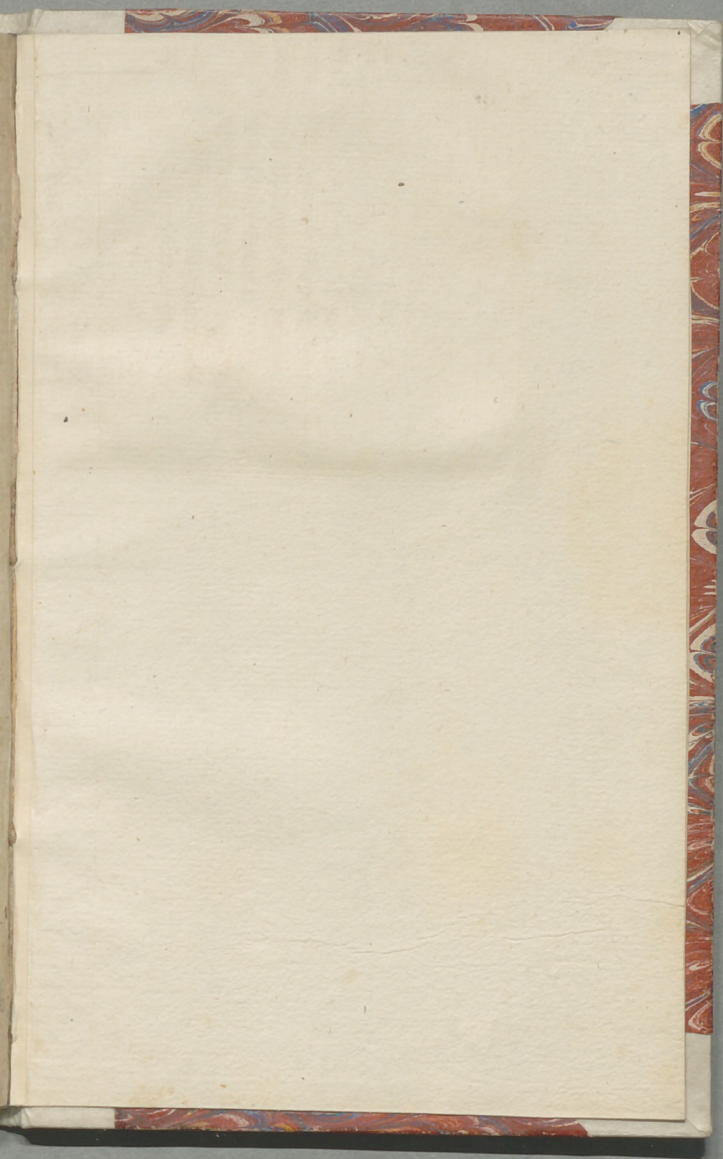
Pag. 19. lin. ult. wara: Läs ware.

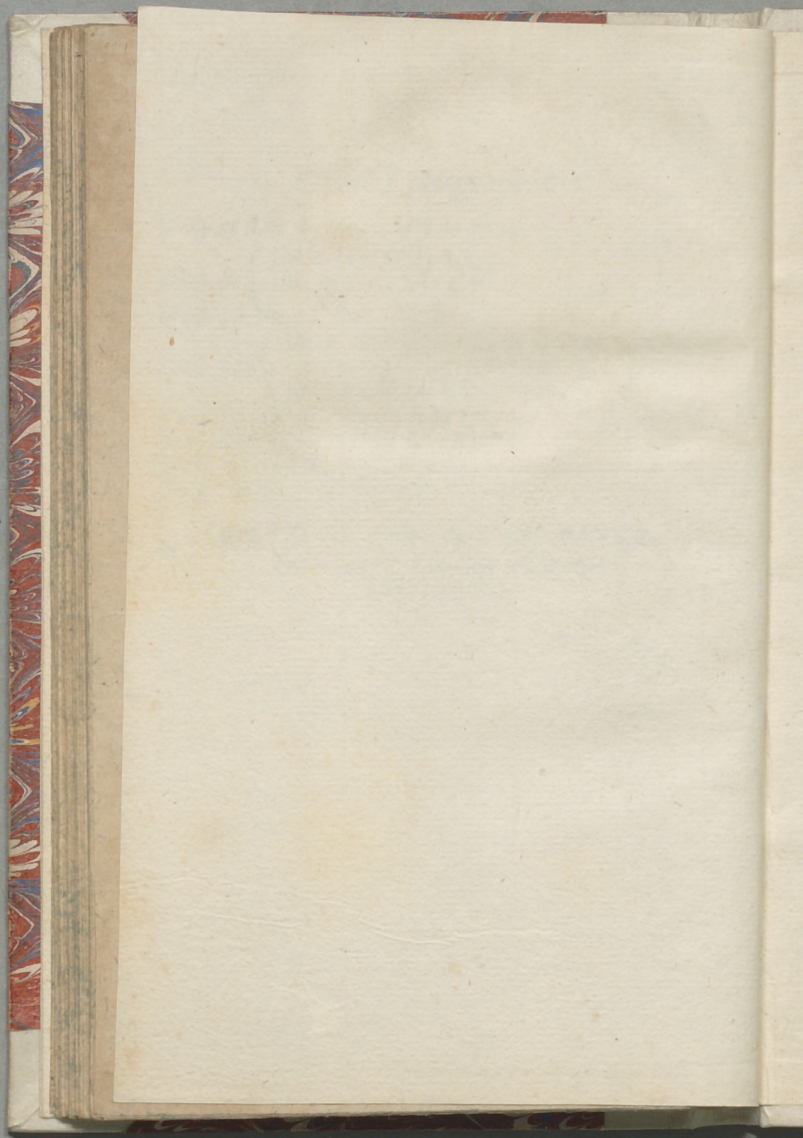
Pag. 24. lin. 21 nösta: Läs nåstra.

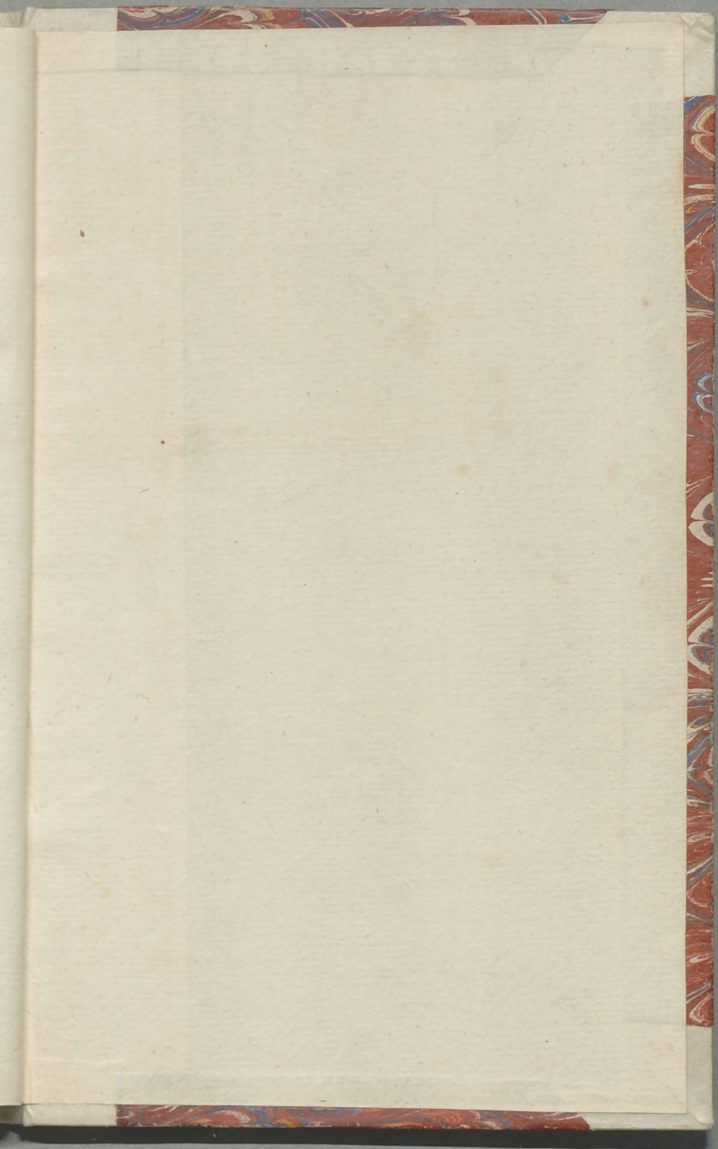
Pag. 65. lin. 12 låtven: Läs låven.

Pag. 78. lin. 7. Jord: Läs Steen.

Ellest är a för e och e för a någorstäds sades
Then goda Läsaren wille thes
hälla til goda.

www.books2ebooks.eu